

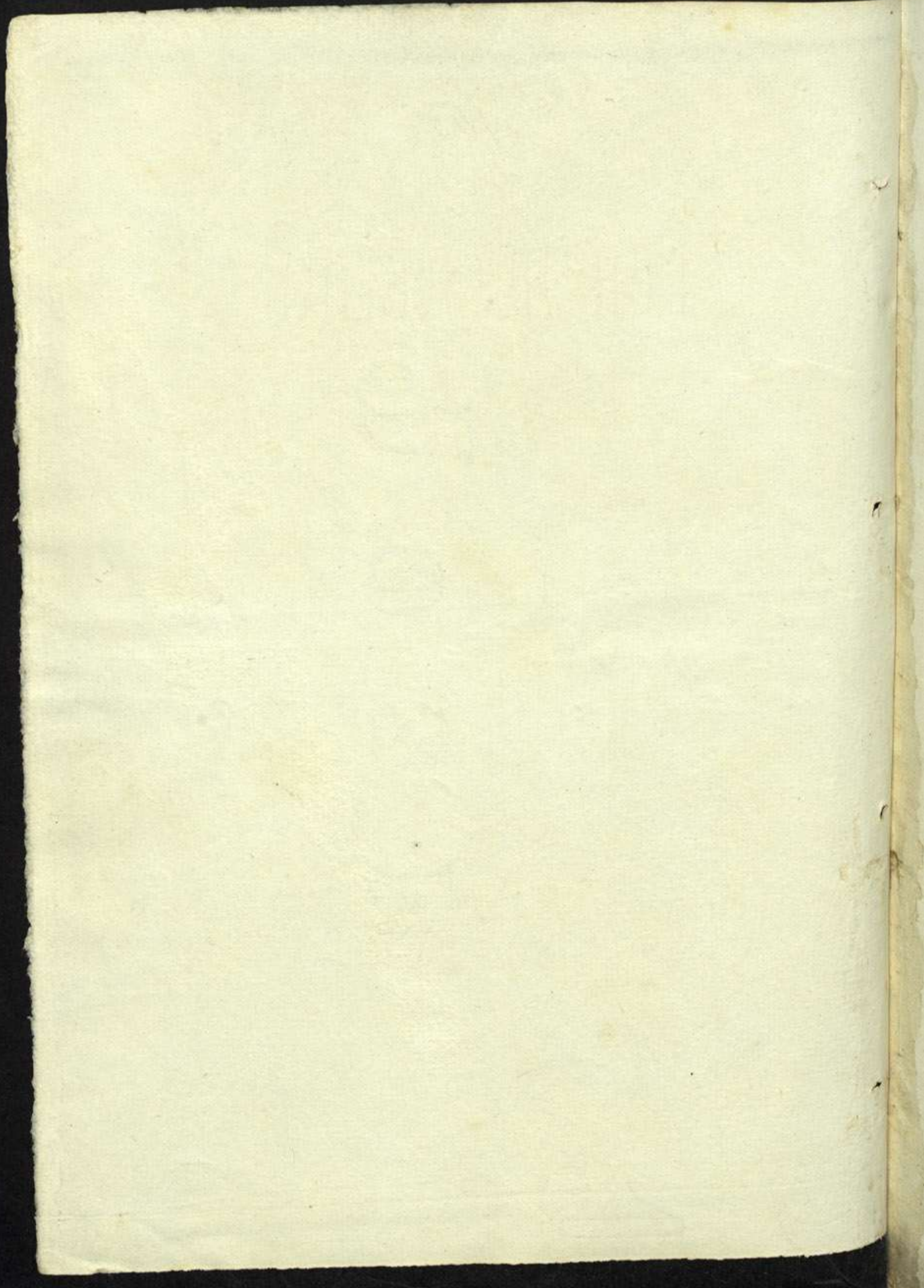
148.

COR DE ROURE

Ensaig dramàtic en quatre
actes y en vers
eserit per

En Ramon Pico y Campamar

-1872.-

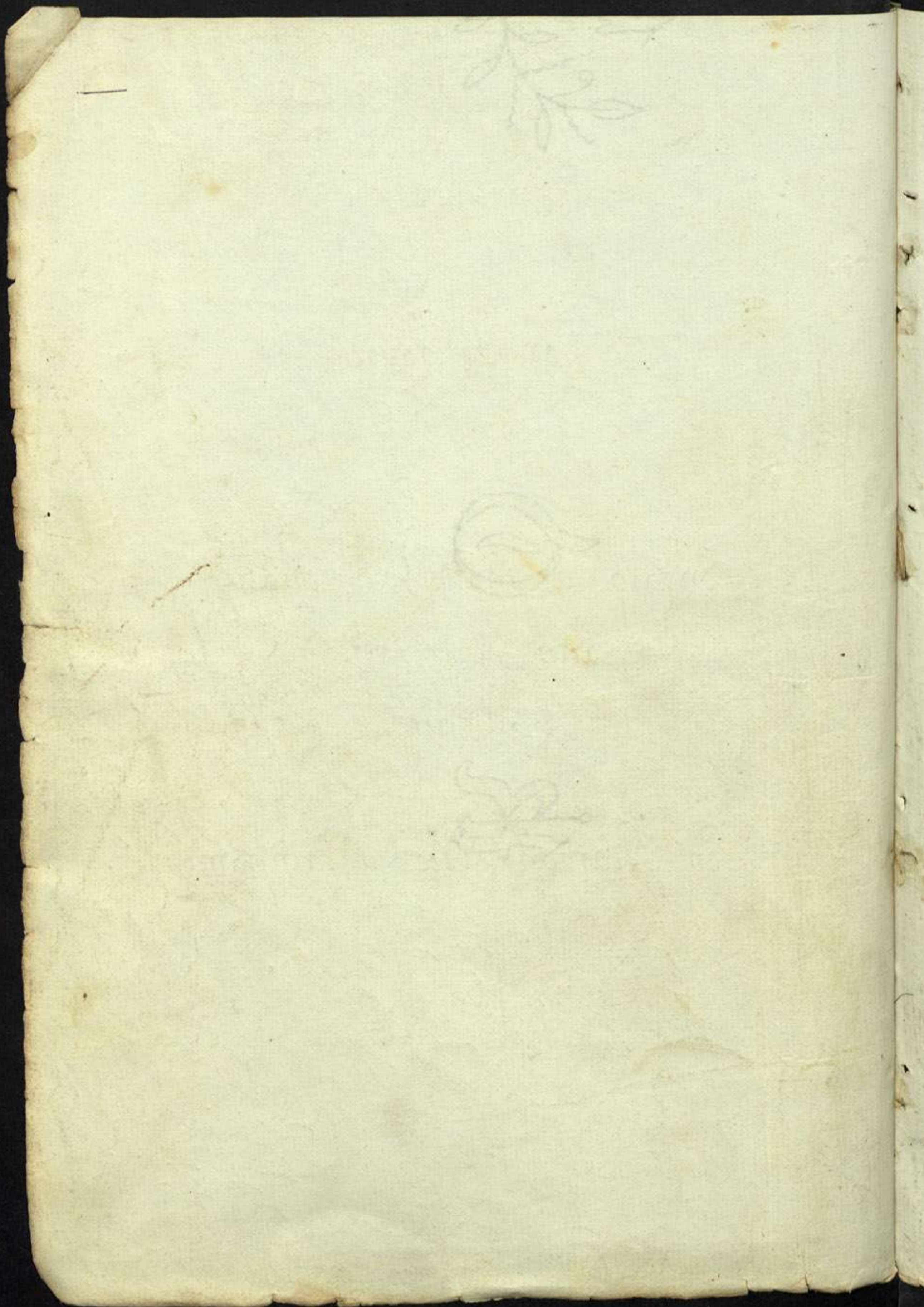

Cor de roure

Ensaig dramatisch en quatre
actes y en vers
escrit per

En Ramon Pico y Campamar.

1872.

Personas.

- Moossen Pere de Lueralt, apellat "Cor de Noure."
- Moadona Berenguera sa muller
- Guillemona + donzella.
- Ramon. patge.
- Basel. + joglar
- Huch. capitá
- Ruso. + copista.
- Un Ermitá +
- Llenyater 1er. +
- Llenyater 2^{on}. +
- Un Patge.
- + Soldat 1er.
- + Soldat 2^{on}.

1890

Acte primer

Acte primer.

L'interior d'un bosch no molt lluny del castell de Lueralt: a la dreta s' veura' la porta y part del edifici d'una ermita; demunt la taulada un campana' petit ab una campana, la corda de la qual caura' dins la ermita per un forat del sostre. Al aixecarse el teló hi

haurà en la escena un pages
llenyater que estarà lligant un
feix de llenya, prop de ell hi
haurà una destrial: un altre
pages entrará per l'esquerra
ab un feix de rama a coll y
la destrial penjada a la corret-
ja del cinturó. = Es l'hora del
decapvespre.

Escena 1.

Llenyater 1er y 2^{on}

Lle. 1. Deu te quart.

(entrant.)

Lle. 2. Com va company?

Lle. 1. No vens a Santa Coloma?

Lle. 2. Si; deixam lligar lo feix...

Lle. 1. Trigar?

Lle. 2. No gayre, reposa.

(Lo llenyater 1.ª se descarrega 'l feix y

diu després de haverli arregut demunt.)

Lle. 1. Afanya't perquè ja 'l sol
s'en va correns a la posta
y no s'esta molt segur
per aquet bosch a las foscas.

Lle. 2. Vols dir!

(tot arreglant lo feix)

Lle. 1. D'ensa que 'l senyor
de Quervalt, y també nostre,
falta d'aquí, son a cents

los malfactors que s'acostan
per la vila y pel castell
robant tot alló que podan.

Lle. 2. Mes home a nosaltres dos
que 'ns farian? Som tan pobres.

Lle. 1. No habenthi morabatins
nos furtarian la roba.

Lle. 2. Ho creus?

Lle. 1. O be' ns matarian.

Lle. 2. Aixó ja es un altre cosa.
Ja 't dich jo !..

(espantat.)

Lle. 1. Si; ja ho pots dir;
que ab tantas guerres al hora
de senyors contra senyors
estam bé! Sense una estona

de treva!

163

Lle. 2. Y donchs qu'hem guanyat
foragitant la gent mora
de nostres terres?

Lle. 1. Si 's mira
bé, no ves o poca cosa.
Jet y jet estam iguals
del que estavan a les hores
nostres avis. Los senyors
hi han guanyat alguna cosa,
mes los vassalls hem estat
som y serem sempre pobres.
Los lladres per un cantó
tot ho malmetan y roban.
En Moncada ja la guerra
contra el casal de Cardona

y entr' uns y altres nos deixan
mes axuts que aquestas roques!

Lle. 2. Y encare, pugas o no
paga per Juny! Quin temps corra.

Lle. 1. Almenys tenguessem aquí
mossen Pere, aixis tal volta
nos lliuraria tot d'una
dels malfactors...

Lle. 2. Oh!.. Prou foren
ben lluny del terme tots ells
tan sols sabessen que torna!
Tant de bó que fos així!

Lle. 1. Tant de bó! Mes tant s'estorba!..

Lle. 2. No creus que torni?

Lle. 1. Qui sap...

Ell prou es home de força...

Lle. 2. Això sí! Si fins li diuen
en Queralt lo cor de roure!

Lle. 1. Mes si visqués, en mitj any
n'haurian arribat noves

Lle. 2. Si fos un senyor cruel
prou tornaria, pobre home!
Los malvats quedan al mon
y los que son bons s'moran.

Lle. 1. Que hi farem?

Lle. 2. Res: paciència.

Lle. 1. Ja estàs llest?

Lle. 2. (lligant lo feix)

D'aquí una estona:

deixam lligar aquets tronchs...

Y digas, per 'hont se troba
lo senyor...

Lle. 1. No se'n sap res
que jo sapiga.

Lle. 2. Donchs, home
es ben estrany!

Lle. 1. Se'n ana
segons...

(s'ou soroll per l'esquerra.)

Lle. 2. Calla! alguí s'acosta!...

Lle. 1. Ja t'ho deya! La dextral!

(agafant la sua.)

Lle. 2. Fogim!

(espantat.)

Lle. 1. Coratge!

(aturantlo y fentli agafar la
dextral.)

Escena 2.

Dits y un Ermità.

(L'ermità apareix per la esquerra. Dos lle-
nyats al veure'l lleran cap dretals y corren
à buscarli la mar.)

Er.

Bons homens,

Deu vos guard'!

Lle. 1.

Nostre bon pare...

Er.

Temiau alguna cosa?

Lle. 2.

Si, temiam que no fos
algun lladre dels que roden
per aquets voltants.

Er.

Que Deu

oblidi ses males obres!

Lle. 1. No us han robat may?

Er.

(sorpres.)

A mi?

Oh! fills meus! Si sō tan pobre
com voleu que 'm robin res?

Devegades se n'acostan
per aqui... fins a l'ermita,
s'aturan...

Lle. 2.

Si?

Er.

Y enrahonan

ab mi.

Lle 1.

Y no vos fan cap mal?

Er.

Al contrari, fins 'm donen
de lo seu.

Lle. 2.

Si que 's estrany.

Er.

Estrany?... Gens!... Potser... Tal volta

vos han robat?

166

(Ab amor.)

Lle. 1.

A nosaltres

no...

Er.

(Ab goig.)

Veyeu, si 's santa y bona
la pobresa? Fins los lladres
respectantla, no la tocan.

Les riquesas, criden penas,
vullau esser, sempre pobres!

Lle. 2. Si, mes... y si un dia 'no matan?

Er. Moossen Pere, nostre compte
nos defensara...

Lle. 1.

(Interrompini.)

Y encare

no ha arriuat a vos la nova?

Er. No s'estrany, visch solitari
lluny del segle, y poques cosas
se del mon. Que hi ha de nou?

(ab interes.)

Lle. 2. Mossen Pere...

Er.

Que?

Lle. 1.

Que s'conta

si's mort.

Er.

(sorpres.)

Com! y això?

Lle. 2.

(sent soroll y diu interrompintlo.)

Calieu!

Er.

Que hi ha?

Lle. 2.

(mirant ab veul per la dreta.)

Crech que algu s'acosta...

(l'Ermita veient que van a agafar)

Er. No tengan por... Jo. aniré
à veure l' que s...

(adelanta un poch pe l' fondo part dreta

y diu als lleyaters.)

Es un home.

No tengan por... - Cavaller...

(lo darres mot diriginte à Huch que en-

tra per la dreta cap baix y pensatiu

y que al sentir l' ermita, abra el cay y

li saluda.)

Escena 3.

Dits, y Huch.

Huch. Deu vos guard' à tots, bons homens.

Er. És home de pau.

(als llenyaters.)

Huch.

No so.

(veient que 'ls llenyaters se 'l miran

ab recul.)

Com! No'm conexeu tal volta.

Er. Jo... no se...

(mirant lo.)

Lle. 1.

(22.)

Jo crech que si...

Huch. No sou de Santa Coloma?

Lle 2. Vassalls som de Moosen Pere.

Huch. Aquí si s' mort, Deu do gloria!

(trist.)

Lle. 1. Seriau son capitá?

(Consequent lo.)

Huch. So n Huch mateix en persona

Er. Capità de Mossen Pere?

Huch.

(Sorpres.)

Vos estranya en aqueya hora
veurem per aqui?

Lle. 1.

Tot sol

no teniu por dels que roban
y matan?

Huch.

Por! Tró de Deu!

Perque de cop no 's acostan?
Tench bona espasa per sort,
bon bras, y cuyrasa forta
per envestirlos a tots
fentlos dar volta rodona!

Lle. 2.

Pot ser veniu a cercarlos?

Huch.

No vench per ells. Altre cosa

vench a cercar per aquí
molts dies en aquest' hora.

(Ab interès.)

No 'u vist entrar per lo bosch
cap cavaller?

Lle. 1. No!

Huch. Y ja estona
que sou aquí?

Lle. 1. Tot lo die
que estellam rebasses mortes.

Huch. Y pel camí de l'esquerra
que passa per prop la coma,
no 'u vist nengü en tot lo dia?

Lle. 2. Ningü!

Huch. Si home ni dona?

Er. A no ser que sian llops

aquí no 's veu altre cosa.

169

Huch. (Encare ves!)

(apart ab dolor.)

Lle. 1.

Esperava

à mossen Pere tal volta?

Huch. Si.

Er. Y se sab ahont es?

Huch.

No encare.

Er. Si si 's viu o mort?

Huch.

Cap nova!

Er. Mes com fou que va deixar
lo castell? Que 's lo que 's conta?

Huch. Hi ha molt que dir...

Lle 1.

Donchs conteuho?

Lle. 2.

Conteuho, puig som del compte
vassalls...

Huch. Es llarch de contar
y es tart.

Er. Encara hi ha un' hora
llarga de sol.

Huch. Si 's aipis
com dieu, ohiu la historia.
Prou sabeu que hi ha ja temps
declarada guerra forta
entre 'l casal de Moncada
y els meynaders de Cardona.
Ja' mitj any que 's daren treva
y nostre senyor lo compte
dels Cardoners partidari,
depant la llansa y la cota
a son castell de Queralt
se retirā, esperant l' hora

en que la treva sinida,
 s'hagués de lluyta altre volta.
 Allá vivia felis
 y alegre ab sa cara... esposa...

(Huch se torba, s'atura y queda com
 a penatit.)

Lle. 1. Que teniu?

Huch.

(Disimulant.)

Al recordar...

lo fet...

Er.

Capità, som homens
 y hem de viurer donant gracies
 de tot lo que Deu disposa.

Lle. 2. Que hi farem!

Huch.

(Ab dolor.)

Pres; ja está fet.

Empero lo que a les hores
varen fer los de Moncada
jou de gent vil y traidora!
Messen Pere, refiat
de la treva, en pau honrosa
vivia: mes los contraris
saltant al pacte, sens honra
una nit, cuant nengui creya
tenir l'enemich a sobre,
investiren d'improvis
lo castell; rompen las portas,
entren dins y... Tro de Deu!
Quina lluyta! Nostre compte
bramulant com una fera
ab l'enemich s'abrahona:
fer, romp, trossetja y trepitja

tot cuan à son pas s'oposa...

171

Be' demostrà que tenia
si no 'l cor, lo bras de roure!
Fogi l' enemich ... mes...

(Ab ira y dolor.)

Er.

Que?

Huch. Lo dol après la victoria!

Lle. 1. Que suchsehí?

Huch. Lo que havia
de suchsehí à la forsa!

Lui havia sigut prou vil
per deshonrarse y per rompre
la treva, també devia

saltar à las lleys mes nobles
del cavaller!

Lle. 2.

Que?

Er. Que feran?

Huch. ~~Castivaren~~ una dona!

Er. Quin delicte!

(ab horror.)

Huch. La donzella
de la comptesa, y un home;
lo juglar.

Er. Y no'ls tornaren?

Huch. Varen vendrels a la costa
per catius als serrahins.

(Ab ira.)

Lle 1. Poder de Deu!

(90.)

Lle 2. Gent traidora!

(95.)

Er. Quins temps corran. Verge Santa!

Huch. La donzella, Guillemona

172

anomenada, era filla
d'un almogavar; era orfe.
Son pare, defunt, havia
la vida salvat al compte.
cuant va anar a la conquesta
de la ciutat de Mallorca.

Al morir li encarregà
sa filla, y ell puig es noble
y honrat, li jurà agrahit
amarla, ferla ditposa,
protegir-la, fins morir
per ella ... y mes, quan fos dona
enmaridar-la ab un patge...

(Huch se torba, s'atura y queda

cap baix y pensatiu.)

Er. Seguiu...

Much. Aixís que la nova

se va 'stendre pe'l castell

de qu'era captiva, 'l compte.

La llansa, crida; 'l cavall!

S'enllesteix y ja a la porta
del castell diu als soldats,

m'apart sentirlo. — Una volta

son pare 'm salvà la vida.

Jo juri ferla ditxosa,

vaig jurar morir per ella

y dech cumplir com a noble!

Com no sia ab la donzella,

y ab lo jutglar que diu troves,

no 'm veureu may més entrar

de mon castell per la porta! —

Er. Y va partir?

173

Huch.

Si.

Lle 1.

Tot sol?

Huch.

Tot sol. En va la madona
y los soldats li pregavan...
ab ell no volguei ni un home,
nengu. - Tres companys, digue,
venan ab mi, que molt poran.
La fe, en la creu de la esposa,
La patria en mon escut noble
y l'amor en lo recort
de ma benvolguda esposa...

(Huch queda cap baix com meditan.)

Er. Pobre comptesa!

Lle 1.

Prou qu'ella
deu plorar.

Lle. 2.

Y quina dona
no ploraria!...

Er.

Està trista?...

Oscuro

(Huch alza 'l cap y diu disimulant

sa turbació.)

Huch. Que si 'sta trista?... Si plora?

Prou... (Ay d'ella! Ay d'en Namon,
lo patge, si 'l senyor torna!)

Er. Y d'ensa que va partir
no s'en han sabudes noves?

Huch. Ja mitj any que s'en anà
del castell y encara es l'hora
que esperan sebre si s'viu
o mort.

Er.

Y creyeu tal volta
que torni?

Huch.

Jo crech que si.

174

Es home de massa força
perque hajen pogut donarli
los serrahins mort traidora.

Meon cor diu que tornará
y que 'm matin si no torna.
Adieu! oscura

(Dirigintse vers l'esquerra.)

Lle. 1.

No veniu?

Huch.

No encare.

Vull dar pel bosch una volta
per veure si ve.

Lle. 2.

Meirau

que ja comensa a ser forca.

Huch.

Si voleu, poreu partir.

Lle. 1.

Mes dei parvos...

Huch.

Es prou bona
ma espasa, per foradar
pits de lladres, y gent mora!
A deu!

(Se'n va per la esquerra, 1er terme)

Lle. 1.

Er.

Huch, que Deu vos guard'
Y vos fassa troba' l' compte.

(Quedan los llenyaters y l'ermita

que segueix un poch a Huch y

diu veient que s'allunya.)

Escena 1^a.

Dits, manco Huch.

Er.

Lle. 2.

Molt s'allunya!...

Y que fera'

si quatre o cinch l'enrevoltan?

175

Lle. 1. No res, morir...

Er. Confia

sempre 'n Deu. Qui sap, tal volta
no hi haurà res...

Lle. 1.

(carregantse 'l feig.)

Si voleu

res...

Er. Vos n'anau?

Lle. 2.

Si, ja's hora

Er. Deu vos guie y l'angel bo.

Lle. 2. Anam a Santa Coloma.

(carregantse 'l feig.)

Lle 1. Anem: lo feig a l'esquena
dextral en ma, y si s'acostan
destrelada!

Lle. 2.

~~Lo mello~~

~~y sera no veurels.~~

Er.

(aturantlos.)

Bons homens,
be poriau pel cami
rerar algun pare nostre.

Lle. 2. Teniu raho.. Comencem...

Lle. 1. Comença, anem...

Lle. 2.

Pater noster...

(Se'n van rerant en veu baixa

per la dreta. L'ermita mira a

son entorn y diu.)

Er. Se'n van : ja fineix lo dia.

Ja estich ab tu com volia

soletat ma companyona!

Rerem, per d'aquí una estona

tocà 'l toch d' Ave Maria.

176

(Entra à l' ermita y queda ten-

cat dins. Poch després s'ou per

la esquerra à la part de fora

la veu de Moosen Pere y Guille-

mona que s'acostan.)

Escena 5.

Moosen Pere, Guillemona.

Pe.

(de fora.)

Are arribam... dom, la mà...
d'aquí un poch...

Gui.

(de fora.)

Encare no?

(Entran per la esquerra Moosen Pere

y Guillemona que casi no pot

caminar, mitj penjada del bras

de Moissen Pere. Tan un com altre

portan los vestits foradats y esqui-

pat. Guillemona estava groga y

cansada. Moissen Pere no dona-

ra senyal de cansanci.)

Pe. Aquí poràs reposar.

Gui. Som lluny del castell, senyor?

Pe. No gayre; hi arribarem
eixa nit si Deu ho vol.

Gui. Gràcias a Deu que a la fi
no estam en perill de mort.

Pe. Hem ja arribat dins lo terme
de Queralta: March y penos
sou lo viatge. Tres dias

que caminam nit y jorn
per montanyes... Lui diria
al veurem que jo so jo!

(mirantse y rient.)

Gui. Y tot per mi mossen Pere!

Pe. Jo pach aixis los favors.

Gui. Eternament agrahit

vos n'estarà lo meu cor!

Pe. Seu: repora: estas cansada...

mes espera, es dur lo roch:

depa que hi posi ma capa

perque sia un xichi mes tou.

(Se treu la capa per aplegarla

y al veure-la foradada diu.)

Lui diria que 's la capa

de tot un compte!

(l'aplega, la posa demunt

una roca y na Guillemona

s'hi asseu.)

Gui.

Senyor!

Gracies! Com podré pagarvos
mossen Pere tot això?

P. Tu a mi no'm deus res, donzella,

jo si qu'encara 't dech molt!

He fet per tu Guillemona
lo que feu ton pare un jorn
per mi, quant en un combat
me deslliura de la mort.

Y encara que la gratitut
no'm obligas a n'això,
so cavaller, y a n'els órfens
dech protegir ab amor,

esposant per ells ma vida,
lluytant en tot y per tot.
Si axi no hu fes en Gueraalt
indigne fore del nom
de cavaller.

Gui. Tant heu fet
per mi!

Pe. Lo qu'he fet es poch.

Gui. ^(posante dreta.)
Y lliurarme dels alarbs;
tornarme aqui, no's ben molt?
Es poch viure ab mi mitj any
catju dins fonda preso
y lluytar per deslliurarme
ab serrahins que fan por,
y lluytar ab una fera

ab gran perill? És tan poch
passar mitj any de treballs,
de penes y de dolors
per deslliurarme y patir
fam y fret...

Pe.

Y tot això

que hi fa si t'he deslliurada?

Que hi fa si al veure 'n Ramon
pore' dirli: - Ja he complert
lo promes, te ton amor,
are tu cumplir 't toca
sent de l'amant un espos!
Be' n'estara de content
al veure 't!...

Gui.

Y perque no?

No n'estara la Madona

també, quant vos veja a vos? 179

Pe. De següé que no'ns esperan!
Oh! Bé'ls vendrà ben de nou
quant nos vejan a tots tres.

Jo, tu y en Rafel...

Gui. Ay ahont

es que no'l veig?

(mirant a son entorn ab interés)

Pe. S'aturat
jus a l'entrada del bosch
a collir flors bosquetanes;
no's estrany, es trovador
y los de son estament
troban la vida en las flors.

Gui. Pobre Rafel!

Pe. Es un angel!

Gui. Quant hi dech també, senyor!
fa' mitj any que defensantme
va' caure catiu: mos plors
ha aixugat en terra estranya
cantantme dolces cançons!

Pe. Benehim a' Deu, donzella
puig s'acabaren del tot
nostres penas ... Calla!

(La darrera paraula sentint lo
toch dels Angelus de la campa-
na de l'ermita. Escolta una es-
tona, y posantse la mà al capell
se'l treu exclamant.)

L' Angelus!
rezem donzella.

(s'ajinolla y a' son costat la don-

Gui.

Oh! Senyor!

(la campana va tocant ab pausa)

Pe. Com lo toch de eixa campana
m'ompl' are lo pit de goig!
Oh! Verge santa Maria!
Si'n feya, oh, Mare, de jorns
qu' esclau en terra de moros
n'ohia son mistich toch!

(se posa dret exclamant ab entusias-

me.)

Som en terra catalana!
Benehit sia 'l Senyor!

(la campana va tocant ab pausa.)

Mossen Pere's dirigeix a l'ermita)

Aqui hi ha gent crestiana!

Donrrella ja som a port.

(Moissen Pere truca a la porta

de l'ermita; l'ermita respon

de dins.)

Er. Qui truca?

Pe. Gent de la terra...

Gent de pau!...

Er. Cercau repos?

Pe. Obriu!

(S'obre l'ermita y apareix l'er-

mita que diu ab veu solemne.)

Er. Pau a tots los homens!...

Escena 6

Lits y l'Ermita.

Pe. Bon ermità!

181

(besantli la mà conmogut.)

Er. Vos qui sou?

(Guillemona va també a besarli la

mà: l'ermità se 'ls mira.)

Pe. Parlau... parlau... que sabeu
del castell de Queralt?..

Er. (mirantel sorpresa.)

Com?

seriau... ja temps que visch
aquí retirat del mon...

seriau vos... Meossen Pere?

Pe. So 'l mateix!

Er. Ah! mon senyor!..

(l'ermità sol agenollarse y mossen Pe.

re l'agafa per la mà preguntantli

neguitós.)

Pe. No sabeu res?... Oh Sant home
guardau la donzella...

Er. Y vos?

Gui. Nos n'anau?

Pe. Prest tornare.

Queda aqui, no tengas por...

Er. Mes que voleu.

Pe. Null pujar
al bell cim d'aquet turo!

(senyalant la dreta.)

Esguardar lo meu castell
vull, avans que's ponga 'l sol!

Oh! mon castell! Saludar-lo...

vull de lluny!.. Plorant de goig!

(Se'n va corrents per la dreta.)

sorpresa a Guillemona.)

Escena 7.

Guillemona, Ermita'.

Er. És ell moisen Pere!

Gui. És ell.

Er. Y tu... la donzella...

Gui. Jo,

la donzella cativada...

Er. Verge Santa! Y quina sort!

És ell, que 'm va dar llicencia
per fer ermita 'n son borch...

Oh! jo vull...

(Doig d'alegria entra a l'ermita)

y treu un banch de Justa.)

Seu, seu donzella...

Jo, vull a tan bon senyor
oferir tot lo que tenc!

¿'ha deslliurada! Y quin goig!
Null convidarlo a ma taula
abans que m' devi tot sol!

(Se'n entra dins l'ermita: la

donzella queda asseguda al banch)

Escena 8.

Guillemona.

Y que bo que 's mon senyor!
del bras m' ha duyt ab amor
perque veu que no m' puch moure...

Ves, li diuhen "cor de Noure" 183

y es ben d'angel lo seu cor!

Oh! Sempre! Tota la vida,

pregant demanare 'l cel

jorns feliços, sense mida,

per aquells a qui agrahida

dech estar, ell y en Rafel!

Lo joglar!... Pobre joglar!

Y quant ha fet ell per mi!

Ell... m'estima... ho conech, si...

mes jo... no! L'obrar així

fora are molt mal obrar!

Ell calla, mes jo conech

que son cor... Si fos possible

pagarli lo que li dech

ab amor... La veu ofech

del deber!... Es imposible!

[Resolta, després de lluitar una

estona ab dos sentiments contraris,

queda pensativa, y apareix en

Rafel per la esquerra ab un pom

de flors a la ma: al veure-la se

li posa al darrera apoch a poch y

sensa que ella 'l veja: porta 'l ve-

tit fet malbé. Ella parlant sola

diu.)

Escena 9.

Rafel, Guillemona.

Gui. Mes... l'haver de ser cruel
ab qui tant d'amor 'm dona...

Raf. Ab que pensas, Guillemona? ¹⁸⁴

(Posantli al costat com per sor-

presa: ella's posa dreta respo-

nentli ab amor.)

Gui. Ab que, dius? Ab tu, Rafel!

Raf. Ab mi dius?

(ab goig y sorpresa.)

Gui. Que 't maravella?

Raf. Tant de bo! Que fo's aixi!

Que pensases tant ab mi
com jo pens ab tu donzella!

Gui. Hi pensas?

(ab amor.)

Raf. Mes que nengu:
y puix si hi pens 'm demana
pren eixes flors bosquetana

que vench de cullir per tu.

(li ofereix lo ram de flors; ella

l'pren mitj rient, agafa una flo

y l'allarga a'n Nasel.)

Gui: Guard' aquesta.

Raf

(agafantla.)

(Cor, espera.)

Gui: Recordat de qui la 't dona.)

Raf: Aqueixa flo Guillemona
val un mon!

(De cop se gira y mira en son

entorn pensant que Mossen Pere

l'ha sentit, y al veure que no hi

es diu ab sorpresa.)

Y mossen Pere?

Com tota sola aqui 't trob'?

Hont es?

185

Gui. Ha dit que volia,
avans que finàs lo dia,
son castell, d'hont som aprop,
esguardar.

Raf. Mes com així
tota sola t'ha deixada?

Gui. Me' ha deixat encomanada
à un ermità.

Raf.

(mirant en son entorn.)

Com!...

Gui.

(mostrantli l'ermità.)

Aquí.

Esguarda'l; es ell...

(l'ermità surt darrera de l'ermità

per dir alguna cosa à la donzella y

se sorprenden al veure a Rafel.)

Escena 10.

Rafel, Guillemona, Ermita.

Er. Donzella...

Com! Qui sou?

(a Rafel, sorpren.)

(Un home ab ella!)

Rafel Pare...

(anantli a beiar la ma.)

Er. Qui sou?

Gui. Lo juglar...

Er. Que ab vos va quedar catiu?

(a Guillemona.)

Rafel Si.

Gui. Moon company...

186

Er. Aixis puch

de parvos sols... No u vist en Huch?

Nay Lo capitá?

(ab interer.)

Er. Si.

Gui. Com! Viu?...

Er. Poch fa que ha vengut al borch...

Nay Ell matex?

Er.

(senyalant.)

Ell... Poreu seure.

Gui. Y vos?...

Er. Jo m'en vaig a veure

si l' veig ans que's faria fosch.

Nay Correu!

Er. Si! si! De seguí

que 'l veure! D'aquí una estona
vendré.

(anantien depressa per la
esquerra.)

Escena II.

Rafel, Guillemona.

(Rafel avís que l'ermita' e fora
dieu apart.)

Rafel (Tot sol!) - Guillemona
no pot sentirnos nengú:
dins lo bosch estam tot sol,
voldria dirte una cosa...

Gui. Digas...

Rafel Mea boca no gosa...

Gui. Qu' es Rafel? Parla, que vols? ¹⁸⁷

(En Rafel l'agafa per una ma

y despres d'haver mirat a son

entorn, diu.)

Raf. Volgué un jorn lo Creador
que mon origen divi
conegues, y m'toca aquí
ab una ullada d'amor;

(lo cor.)

y al encendre desd'el cel
lo meu cor ab llum tan santa.
Canta amor! va dirme, canta!
Canta y estima Rafel!...
Y al veuret per la vegada
primera t'aymi; perdona
no sabia Guillemona

que d'un altre eras amada.
Quant l'afecte de mon cor
explicarte un jorn volia
vaig sobre que ja tenia
un altre home ton amor:

(ella baixa 'l cap.)

y enamorada veyente
sense dirtho 't vaig amar
puig li bastaba al juglar
veuret felissa y contenta.
E' am encara y si t'ho dich
no es perque sia ton cor
per amarme a mi, traidor
a n'eri Ramon mon amich,
no: que si euan al castell
arribis, amant 'l trobas,

de ton amor dona probas
 y siaa jelissa ab ell;
 puig basta al cor del joglar
 que 'l miris com ara 'l miras
 y que l'aire que respiras
 puga també respirar.
 Mes si al arribar anit
 al castell, a qui 'stimavas,
 Deu no ho vulga, ingrati trovabas
 y t'hagués dat al oblit,
 Si mots en Ramon t' diu
 de menyspreu, que no es segú,
 recordat del que per tu
 volgué un jorn esser catiu;
 d'en Rafel qu'encar que'n llassos
 d'amor per tu pres estiga.

t vol felissa en que siga
veyente de un altre en brassos.

Gui. Me'aymas tant?

Raf. Mes del que t dich!

Gui. Me'estimas, Rafel?

Raf. Oh! si!

sens desitjar que per mi
oblidis a mon amich.

Gui. Tan sols los angels del cel
poren sentir tal amor!

Raf. Aixis t'estima mon cor!

[Guillemona queda mirant del una esto-

na de fit a fit, fins que al ultim

li diu ab amor.)

Gui. Me'n recordare', Rafel!

[Guillemona y Rafel parlan baix.

(Apareix Huch per la esquerra
 caminant a poch a poch cap
 baix y curatitant sol.)

Escena 12.

Nafel, Guillemona, Huch.

Hu. Espera encara una estona
 y calla cor malestruch!

(Nafel y Guillemona senten soroll
 alsan lo cap sense girarse y diuen)

Naf. Sens?

Gui. Soroll...

(Huch alia l' cap y sorpren de
 veure devant ell un home y dona,
 recula, y diu passantse la ma)

pe'ls ulls.)

Huch. Somias, Huch!

En Rafael!... Na. - Guillemona! -

(Los dos joves se giran y al

veure a Huch corren a abra-

çarlo.)

Gui. Huch!

Raf. Amich!

Hu.

(abraçantlos.)

Fills de mon cor,
Si... vosaltres... Jo us coneix.

(Dona mirada a son entorn y

diu casi plorant.)

Mes nengú pus! Ah ho crech!

Meori lo nostre Senyor!

Meori mossen Pere!

Gui.
Naf.

No!

Huch. Com! Es viu?

Gui.
Naf.

Si!

Hu.

Mes parlau!

~~Hont es. No l' veig! No enganyau!~~

~~Dull veure 'l... Sabeu que jo...~~

~~jo l'am!~~

Naf.

Es aqui.

Hu.

Mes ell...

Gui. Si... vendrà d'aquí una estona...

Y en Ramon?

Naf.

Y la madona?

Hu. No hu sé!...

Gui.

Que fan al castell?

Hu. Null veure 'l senyor!.. No puch
viure sens ell...

Raf

Ta 's aquí!

(senyalant la dreta per hont

apareix lo senyor.)

No

Hu.

Es ell! - Lo senyor! Ell, si!...

Moissen Pere!

(correguent a abraçar-lo.)

Pe.

(abraçant-lo.)

Lleyal Huch!

Escena 10.

Dits, Pere, després Ermità.

Hu. Senyor!.. senyor!..

(conmogut.)

Pe. Oh! parla sens tardança
de mon castell! Oh! Digas; l'amor mia
que fa'? No es cert que plora d'anyorantia?
y que ab afany m'espera?

Huch.

(ab dolor.)

(Si hu sabia!)

Pe. Digas no's cert?

Ilu.

(confos.)

Si... si...

Pe.

Sempre la veuken
resant a Deu per mi!... Pobre comptesa!
No's cert? Y mon soldat?...

Huch.

Senyor, tots creuken

que sou mort o' catiu.

Pe.

Quina sorpresa
cuant arribar 'ns vejan. Enrahona.

parla de tot sens por a mossen Pera!
no 'ns has dit res encara! Na Guillemona
de son amant absent novai espera...

Gui. Son viu?

Huc. Tots si...

Pe. Y que fan? Oh! Perque triga
tant a parlar ta boca! Anem! Vull veure
ma esposa, mon castell...

Huc. (Ay! cuan hi siga!)

Pe. Entre 'ls soldats alegre anit vuy seure!

Anem! anem! L'embalsamat oratge
de ma patria, de forsa m'omple 'l pit.

Ab forsa bat mon cor ple de coratge

y es mes que may potent mon esperit!

So lliure! Y torn' a trepitjar la terra

que creya ja per sempre haber perdut;

dema, dema 'l ferestech crit de guerra
 dirá per la comarca que he vengut!
 Poder de Deu! Mea esposa rovellada
 l'he esmolar á forsa d'obrir talls
 perseguint las secages d'En Moncada
 que saben vendre als moros mos vassalls!
 Dema sobr'ells mes ires han de ploure
 desfentlos com lo vent desfa 'l boyrim!

(ab to' salvatge.)

Dema seré de nou en "Cor de Roure."

(amoros.)

Auuy l'espió enamorat!.. Partim!

Huc. Anem...

Pe. La ma...

(á Guillemona.)

Hu. (Mes valdria

que no arribas al castell!)

Pe.

(a Huch.)

Que tens? Ploras... (Es tan vell!)

Huc. Anem...

(rient per forsa.)

Ra. f

(rient.)

Plora d'alegria!

(se'n van tob per la dreta. Mos.

sen Pere y Guillemona devant. -

Rafel y Huch darrera ab las mans

passadae pe'l coll. Aixis que

vau a desaparixe surt l'ermita

per l'esquerra, tot cansat, se li

mira y diu abiant las mans al

P. Oh! tot tu dech a^{al.}

Er. Proteje pels, oh! tu, Verge Maria!

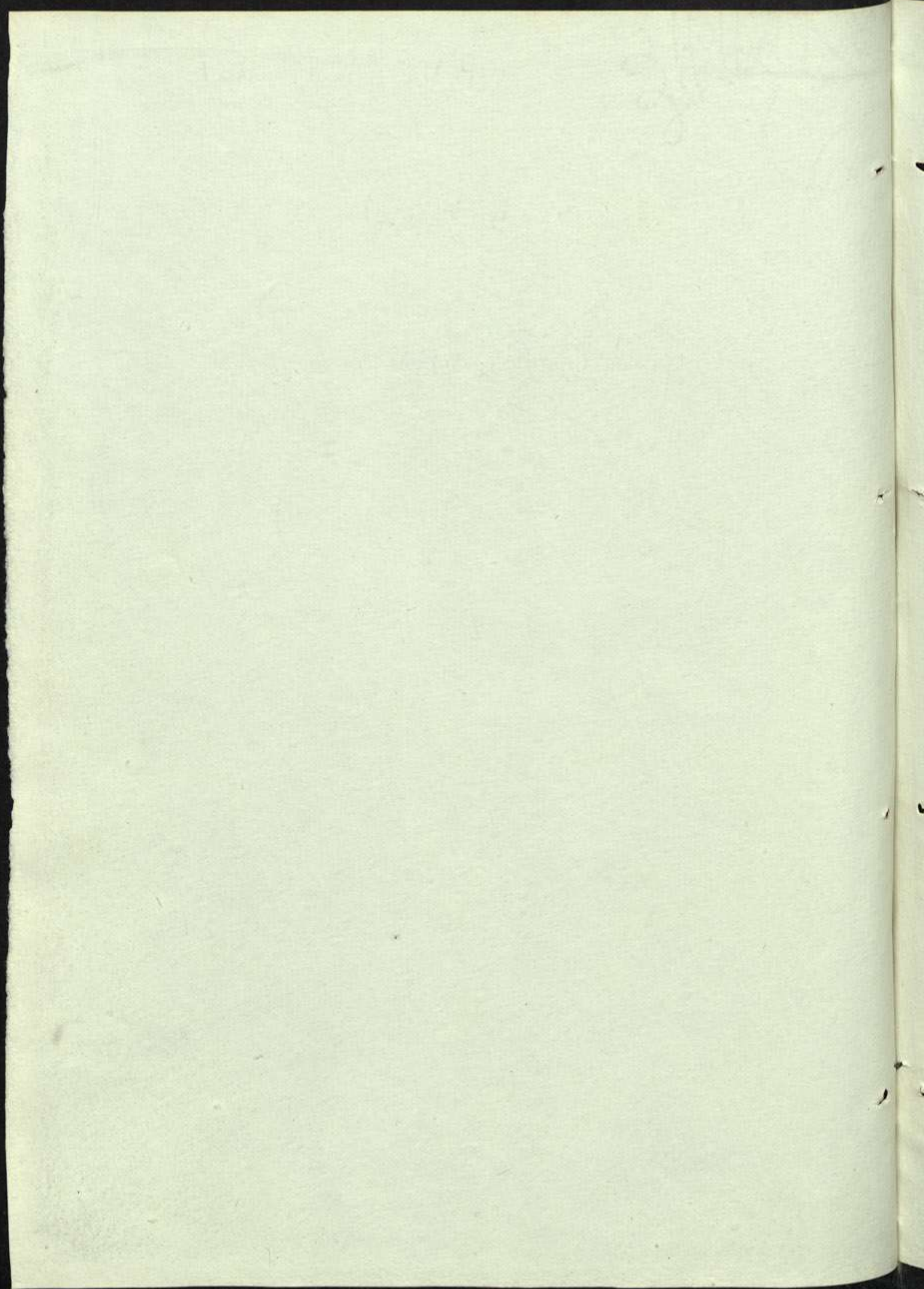
Felou

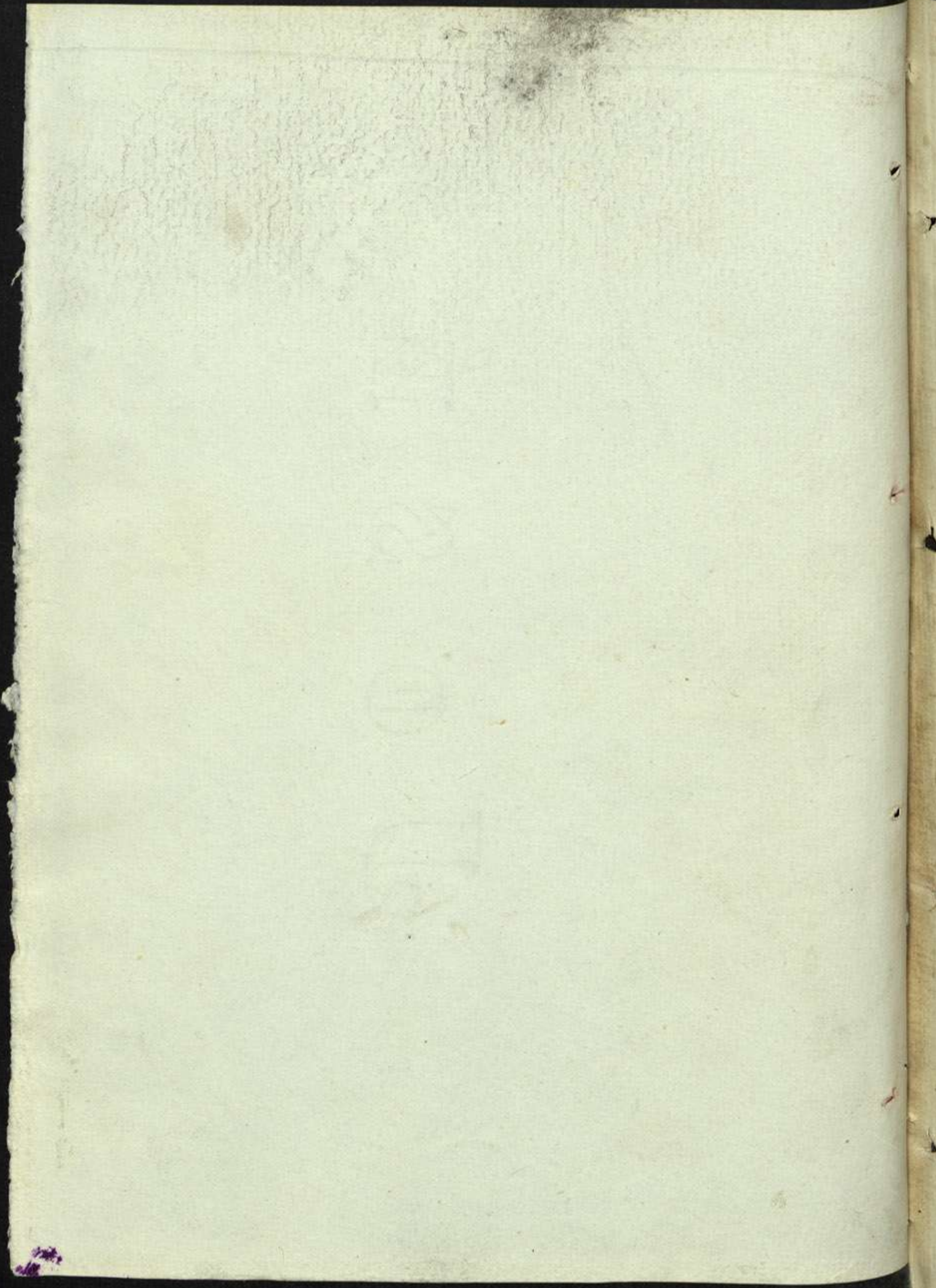
(Entra a la Ermita)

(Can to telo.)

Ji del arte primer.

Cor de roure

Cor de roure

Acte 2

W

Acte segon.

Lo teatre representa una sala del castell de Queralt: portas laterals: a la part esquerra y mes enllá del finestral y casi al reco hi haura un portalet d'arch rodo ab una cortina de la porta de la dreta. Al fondo de la porta principal mes

ampla y alte que les altres
ab l'escut de Guerald so-
bre l'arch punxegut. A la
dreta, entre lo finestral y
la porta hi haurà una tau-
leta acostada a la paret,
ab un tinti de justa a sobre
y alguns papers: mes ençà
una taula coverta ab un
domai vermell ab l'escut
de Guerald brodat: al cos-
tat de la taula una cadira
de rica escultura. Al aixe-
carse lo teló hi haurà a la
esquerra dos soldats y un
patje joveret conversant ab

veu baixa. Comença a fer-
se fosch.

1/2 oscuro.

Escena 1^a.

Soldats 1er y 2^{on} - Patje.

Sol. 1. Lo que's jo, no crech que torni.

Pat. No fora estrany que tornés:
no s'ha vist moltes vegades
anarse'n un cavaller

y al cap de tres anys, o quatre
tornar de nou al castell?

Sol. 1. Si mes jo... que vols que't diga,
si mossen Pere visqués
se'n haurian sabut noves.

Sol. 2. També m'ho sembla.

Pat.

Potser...

Sol. 1. Jo tan sols tench esperansa
de veurel un jorn al cel!

Pat. Donchs jo crech que tornará.

Sol. 1. Y si tu ho creus jo no ho crech.

Pat. Y quina estranyesa fora

que arribàs are mateix?

Es acàs això impossible?

Per ventura no pot fer
mossen Pere, lo que feyan
aquells ardits cavallers

de qui parlen les histories
y les gestes d'altres temps?

No torná de Palestina
tot sol, alegre y content

lo rey Ricart d' Anglaterra?

198

Y lo compte 'n Berenguer

no va tornar de Alamanya

covert d'honra y de llaurers?

Sol. l. Si... mes tot això dels llibres

suchsehia antigament

cuan los cavallers tenian

per ferse forts y potents

y alguna espasa encantada

per matar drachs y serpens

y lluytar ab los gegants

mes forsarruts y soberchs:

o be portavan al dit

algun ensisat anell

fet per bruxes, que trencaba

los mes forts grillons d'acer;

feya caure les mirades,
y obria tots los castells.
fent que sempre ab gran ventatge
lluytassen los cavallers:

sey
mei are aixo ja no s'usa
y mossen Pere no té
mes que l'espasa de ferre.

Pat. Y molta forsa!

Sol. 2.

Mes ell
no pora vençe a cent homens
com ho feyan altre temps
los cavallers que lluytaven
ab algun encantament:
aixis un home poria
ferre fogir a cinch cents!

Pat. / Es que ell es mes fort que un roure!

Sol. 1. Y à un roure no 'l romp lo vent? 199

Pat. Si, mes...

Sol. 1. Digas lo que vullas,
lo que's jo patge, no crech
que torni.

Sol. 2. A no ser que sia
y per un miracle de Deu!

(Lo patge mira pel fondo y gi-
rante als soldats los fa senyal
de que callin posantse un dit
sobre la boca.)

Pat. Est! La madona...

(Entra la Madona pe'l fondo
cap baix y vestida de dol: para
sense dir paraula ni mirar á
ningu y desapareix per las

porta de la dreta. En Ramon

và darrera de ella també pen-

sativ se'n và darrera ella. Lo

patge và a aliar la cortina per-

que passi la senyora: ans de pa-

sar en Ramon, s'atura i treu la

espasa y la dona al patge que

queda rabios mirant com se'n en-

tra. Los dos soldats retirats a la

esquerra tenen lo següent dialoch

mentres passa la senyora.)

Sol. 2.

Sempre

vestida de dol!

Sol. 1.

Potser

creu que ja es mort mossen Pere...

Sol. 2.

Potser si...

Sol. 1.

Y en Ramon?

Sol. 2.

Ell

no ha perdut Na Guillemona.

Sol. 1. L'un anyora l'estimada,
y l'altre l'espos...

(En Ramon y la Madona desa-
pareixen. Lo patge que ha que-
dat ab la espasa d'en Ramon
a la ma, aixis que ells dos son
fora la llenxa ab rabia demunt
la taula y clou los punys ab
ira. Los soldats se giran ab sor-
presa.)

Sol. 2.

Que tens?

Pat. No hu has vist? Me'ha dat l'espasa
com si jo fos patge seu!

Sol. 1. Home, y per això t'enutjar?

Pat. No per això solsament:

es que sembla que pensa
que'l varen fer escuder

vulga esser mes que lo compte!

Si fins ni mira la gent!

Sol. 2. Mes no serà per orgull...

Sol. 1. Y està clà, no veus que té
la seua aymada cativa...

Tal volta estava distret...

Pat. Distret? Sabeu qu'es? Que pensa
que's ja tot un cavaller.

Y com veu que la madona
tan sols enrahona ab ell
creu esser mes que nosaltres.

Sol. 1. Vols dir?

Pat. Si... y com are apren
d'escriure, ja 's creu mes sabi
que cap frare de Poblet.

Sol. 2. Y qui li mostra d'escriure?

Pat. En Rufo.

Sol. 1.

(Moengpren.)

Quin frare lleich!

Sol. 2. No 'l puch veure!

Sol. 1. Y jo tampoch!

Sol. 2. Meenja, beu, y no fa res.

Ab quatre plomadas, passa
la vida mellor qu'un rey!

(Entra en Rufo pe'l fondo ab
un llibre manuscrit a la ma, la
ploma d'oca a la orella y lo
tinter penjat a la corretja de

la cinta.)

Escena 2.

Siti y Rufo.

Ru. Dios os guarde.

Pat. Deu te quart.

Sol. 2.

(al Patge.)

Seipal, no li digas res.

Ru. Non se sabe nada aun
de nuestro señor?

Sol. 1.

(sense fern' cai.)

Pse...

no se...

Ru.

(ab dolor.)

Pues fizo muy mal

en partir solo ! Tal vez
non torne nunca al castiello.

S. 2. — Home, sembla que t' sab greu ?

Ru. Y porque non ? Copiaba
los Psalmos para el

(lo llibre.)

é si non torna al castiello
la copia non podrà ver...

Sol. 2. Y perque veges lo llibre
volrias que tornàs ?

Ru. Pues ?

Sol. 2. A tu del nostre senyor
tan se t' endona : t' sab greu
que no torni, perque aixís
no guanyaràs mes diners
posant escrites les troves

qu'ell acostumava fer.

Ru. Mentira.

Sol. 1. Que si!

Ru. Que non!

Pat. Si la madona vos sent...

Ru. Me contrista la desgracia
de D. Pedro, e non perder
dinero!

Sol. 2. Prou s'ho creuria
aquell que no't conequeis.
Tot fent lo sant, escribint
vas de castell en castell
dient que fais bones obres,
y'l que fais es lo jueu,
xuclant los diners al compte.

Ru. Vive Dios!

Pat. Callau per Deu!

Sol. 2. En lloch de mostrar d'escriure
a n'en Ramon, y de fer
lletres y pintar floraynes
que no serveyan de res
mes valria que agafasses
una espasa y un capell...

Ru. E que te importa...

Sol. 2. Que fas
la vida de malfener!

Ru. Ansi lo sera la tuya!

Sol. 2. La meua!

(va per tirarseli a sobre y lo Patge
y el Soldat primer lo detenen.)

Pat. Callau

Sol. 1. (al 2on)

Anem... (m)

Deixat!

Ru.

Deixad-le, que venga!

Tengo yo puños tambien!

Sol. 2. Acostatat!

(forçant perquè l'amollin.)

Ru.

Ven!

Pat.

Per la Verge!

(Lo soldat 1er y lo patge se'n portan al soldat 2^{on} pel fondo.)

Sol. 2.

Deixaume.

Ru.

Soltad-le!

Sol. 1.

Anem!

(se'n van pel fondo.)

Acto

Escena 2.

Ruso.

Me aborrescen sin motivo!
 E por D. Jesus, Dios vivo,
 que de sus odios infiero
 que es negro cual mi tintero
 su coraron! Por que escribo
 me insultan e me critican!

(Passant del estat de ira al de

alegre tranquilitat.)

Mas sus odios moriran
 e las obras que vindican
 al autor, e que publican
 su fama, bien sablaran

de Rufo!..

(contemplant lo llibre manu-

crit que porta, entusiasmat.)

Mei libro! Si!

la tu vida longa sea!
è que aquel que te posea
sin angostura te lea
è se remembre de mi!

(L'entristeix y diu conmogut.)

Meas los siglos pasaran
leyendote con afan
y al ^{letrado} ~~laxado~~ pendolista
que el tiempo perdis y la vista
escribiendo, olvidaran!
Sin cuidar que son deudores
a aquel hombre que acoytaron

del placer que disfrutaron
leyendo lo que dejaron
escrito nuestros mayores!...

(Neanimat per la fe y la es-
peransa.)

Meas prémios Dios darà avar
ya que non lo dà la tierra
à aquel que discen que yerra,
porque estando el siglo en guerra
son las sus armas de paz!

(ensenyant la ploma y aliant
lo llibre que té a la mà.)

Escena 4.

Rufo, Ramon.

Ram

(entra per la porta dreta.)

Al buen Rufo mi maestro
salud e gracia complida.

Ru. Bien la parla de Castiella
fablasteis! Bien por mi vida!

(sorpres.)

Ram Tenint un mestre com vos
qui aixis no la parlaria?

Ru. E vos plasse la mi parla?

Ram No tant com la llemosina,
mes... m'agrada.

Ru.

(ab claretat.)

Son hermanas
la vuestra, amigo, e la mia.

(Ramon pren de damunt la

taula alguns papers manus.)

(critic y los hi ensenya.)

Ram. Y mirau aquestas ratlles
 qu'he fet avuy. Ja volria
 fer la lletra com la vostra.
 Quant serà que sebré 'scriure
 tan bé com vos?

Ru.

(mirant los papers.)

Non se fassen
 estas cosas en un dia...
 En poco tiempo habeis fecho
 lo que muytos non farian...

Ram. Mirau, ja no saig gens tortes
 les ratlles.

Ru.

Si, mas non sinca
 equal la letra. Mirad
 debe ser cuemo la mia.

(obrint lo llibre manuscrit.)

Ram Esta llest del tot?

Ru. Laus Deo!

Ya la copia es bien finida:
mas non que mal digo: manca
el blason de la familia
de Lueralt, en la primera
carta.

Ram ^(mirant.)
L'obra es ben polida!

Ru. Bien dos años me ha costado
de la ser i colorirla.

Ram Dos anys?

Ru. Dos! i siendo avar
aguisado pendolista!

(Namon va examinant lo llibre.)

Ram Y quina lletra que feu!

Lue 'n es de egüal! Y com brilla!

Ho la jaig jo com aquesta!

Si un frare no la faria!

Ru. Catad bien las doraduras

de las tiestas...

Ram Semblan vivas!

Y quina ma que teniu!

Mes... no hi haura en aquet llibre trobas, puig m'apart que esta escrit ab llengua llatina.

Ru. Trovas son.

Ram (sorpres.)

Troves.

Ru. Si, trovas.

Ram Y que hi ha troves escrites

en altres llengües a més
de la nostre llemosina?

Ru. Hobe en tiempos ja pasados
joglars e joglarias.

Ram Y qui feu aquestes troves?

Ru. Un gran rey!

Ram

(sorpres.)

Santa Moaria!

Ru. Psalmos son de David
que hobe cetro, espada e lira.

Ram Y qui fou mossen David
que aixis troves componia?

Ru. El D. David foé un pastor,
cuemo nos dice la Biblia;
e siendo joven, ansi
que vos sodes hoy en dia

magüer que foese pastor,
 cuerno quitase la vida
 a un ~~fartado~~ ^{fornido} gigantaro
 que por la su tierra habia,
 le donaron un reame
 e foé rey David.

Ram

Polida

rondalla.

Ru.

E siendo ya rey
 cuerno muger non tenia,
 despagavase de haber
 corona atan desabrida.
 Finar quiso su angostura
 e de una dona garrida
 namorose.

Ram

Si?

(escoltant ab interès.)

Ru. Meas jiro
en esto gran fellonia.

Ram Perque ?

(ab gran atenció.)

Ru.

(molt marcat.)

Porque la tal dama
enmaridada vivia
é jiro un crimen amando
á quien ya un esposo havia.

(Ramon queda com á petrificat

y obrint los ulls com espantat

y volent disimular sa tur-

bació, diu.)

Ram Va fer mal ?

Ru.

Ayna veredes,

cuemo por tener la dita
duenna, firo una maldad
que un judio non faria!

209

Ram Lue... (Conta la d'en David
o conta la meua vida!)

Ru. Firo dar muerte al esposo
é marido con la viuda.

É por su crimen Dios quiso
que se ficiessen heridas
los sus fijos, é que guerras
hobiese toda la vida.

Ram (Oh Deu!)

Ru. Firo aquestas trovas
arrepentido, é predica
con ánima despagada
é bien plorosa la vista

(Rufoobre 'l llibre y ab veu

amenaradora dirigintre a n'en

Ramon, llegeix.)

"Oh! Fuid! Fuid de mi!

Los que obrais cosas malignas!"

(en Ramon recula espantat.)

Ru - Ah!

Ru. Que?

(sorpresa.)

Ram

(disimulant.)

Res...

Ru. Pálido estais...

Que tenedes?...

Ram

(id.)

Res... es trista

la rondalla... y no m'agradan

les rondalles si son tristes...

210

Ru. Non me membre que tene des
la vuesa amada cativa.

Ram Si... Rufo; no m' parleu d' ella.

(com si tengués pena per ella.)

Ru. Quiera la Virgen Maria
que torne presto, e S. Pedro...

Ram Moossen Pere!... si...

Ru. Que dicha

que...

Ram Si, callau; m' entristeix
parlar d' ells... (Oh! si venia!)

Ru. Dios farà que vuelvan. El
vos guarde e su bendita
madre.

Ram Adieu!

(Rufo se'n va per la esquerra.

Ramon queda com esglayat y

exclama.)

Y com s'assemblan
de jo y d'en David les vides!

Escena 5.

Ramon.

Que fossen morts! Si! Tant de bo que'u fossen!
ditpòs pot ferme solsament sa mort!
Si mossen Pere, per mon mal tornaba!
Ay! si tornaba!.. Que no torni! No!

(ab horror.)

Si de Queralt en lo castell, un dia
triunfant entrava son altiu senyor,

Ay! Ramon a les hores de ta vida!

Ay! de ta dita y de ton pler Ramon!

Quan sabes que mon cor traidor li era,
de "Roure" pera mi fora son cor!

Mes la madona... sa muller... m'estima!

Jo l'am! Mes... ella... la muller! No pot,
no pot amarla lo meu cor! Mes... l'ama!
L'edat li sia; mes l'estima 'l cor!

(se entusiasme.)

Si! si! jo l'amaré tota ma vida!

Eternament! Y del castell un jorn
seré 'l senyor que los soldats comandi,
vendran ab mi a la guerra cent panons,
per ella 'sclaus conqueriré y esclaves,
conqueriré un realme! Tot un mon!...

(De cop com ferit per una idea terrible)

(dii.)

Mes... y si torna mones. Pere!... Calla!
Calla consciencia! No vendran!

(apareix la Madona per la dreta.

En Ramon se gira sorpres volent

disimular en va sa turbació.)

Escena 6.

Berenguer

Ramon, Berenguer.

Be.

Ramon!

Ram Ah!

Be.

(ab amor.)

Que tens?

Ram

Sou vos, senyora?

Be.

Que tens? Que passa?

Ramon

No res...

Estava esperant vos... mes...

(S'anat fent fosch: la escena està

un poch escura. En Ramon mira

à son entorn y veient que estan

sols, s'acosta à la Madona y li

diu frenètic y desesperat.)

Jo 'us am!

Be.

Y mon cor t'adora!

Ramon Me estimau?

Be.

Duptas de mi?

Ramon No dubta de vos mon cor...

Be. Allunya donchs la tristor
de ta pena si 's així.

Ramon Mes...

(mirant neguitos à son entorn.)

Be. Quin es lo teu recel?

Ram Jo patge solsament era
y vos mado' Berenguera
m'heu alsat fins toca' l' cel!
Tan gran m'heu fet, que fins ja
lo mirarme 'm fa feresa,
puig ma ditpa y ma grandesa
s'aguantan sobre un volca'
Si ~~est~~^{est} esclata, qu'es possible,
estant tan amunt senyora
ma caiguda en aquella hora
sera' caiguda terrible!
L'arbre baix si s'enderroca
no's malmet apis com cau:
sa caiguda es ben suau
y no's romp branques ni soca:

mes lo pi que les estrelles
 toca ab son verdós ramatge,
 si cau romput per l'oratge
 al toca 'n terra 's ja 'stelles.

Be. Perque parlas?

(ab estranyesa.)

Ram

Aquell dia

en que a' alsarme comensareu,
 senyora, reflexionareu
 si algun jorn caure poria?
 Pensareu la voluntat
 de vostre cor al fer torca,
 si tendriau sempre forca
 per servarme 'hont m'heu posat?
 Si m'heu amat, m'aymareu!

Be. Sempre, tostemps t'amaré!

Ram Moes ... si mossen Pere ve'?

Be. No vendrà! Calla per Deu!

(ab horror.)

Pan

Ram Deu esser mort?

Be.

Si...

Ram

Jurau

amarme?

Be.

Mon cor t'adora.

Ram Moes jo... jo patje, senyora.

Be. Ah! Ramon, a mi no'm plau

de un compte viure 'l costat,

puig que sempre lo seu cor
es primè 'l cor d'un senyor

que 'l cor d'un enamorat.

Jo sa muller, y subjecte

com esclava dech estar;

jo sempre li dech parlar
mes que ab amor, ab respecte.

So... sa esclava ans que sa esposa!

Y jo vull... volria viure
amada y amant... ben lliure!

ben lliure! sempre ditxosa!

Per pò t'am! 'Ns amarem!...

Ram Y si lo senyor tornaba?

Be. No seria pus esclava!
Si torna, junts fogirem!

(resolta.)

Ram Si ve lo senyor vendreu?

Fogireu ab mi, senyora?...

Be. Fogire' ab l'"hom" que m'adora;
ho jur devant de mon Deu!

(La senyora es llena als brassos d'en)

Namon, et esclauca)

Nam Mon amor! So prou felis!

No vull mes ditxa 'n lo mon!

Be. Estant aprop teu, Namon,

la terra es un paradis!

(Estant tots dos l'un als braços del
altre mirants ab inmens amor i'ou

lo crit del guayte y soroll de

corredisses y mormulls y Crits d'

'alegria per defora del castell. En

Namon y la madona quedau

eiglayats.)

Guayta

(de fora cridant)

Mossen Pere!

Be.

Ell!

Nam

Oh! Dissort!

Be. Ay! si torna...

Ram No hu puch creura!

Be. Nes!

Ram Adeu! Ho vaig à veure!...

(Mossen Pere, fosses mort!)

(En Ramon se'n va corrents per la

porteta del racó de la esquerra:

la madona se'n va cap al fondo

y avans d'arribarhi y aixis que'n

Ramon està opunt de desexercer

derrera la cortina apareix lo comp-

te corrents, boig d'alegría que va

à abraçar la comptesa que d'heu-

vel cau desmayada en sos braços.

Escena 7.

Berenguera, Pere y poch despues
Guillemona y Huch.

Pe. Senyora!

Be. Ah!

(desmayante.)

(Mossen Pere al veure-la desmaya-
da, mira a son entorn y veu la
cortina de la porteta que s' be-
lluga tenint temp de veure entre
la fosca part de la figura de un
home.)

Pe.

(mirant la porteta.)

Un home!

(mira la senyora y diu.

Seria

tal volta ... Oh! Deu!...

(vol acostarse a la porteta, mei lo

pes l'embarassa s'atura, repenia

y porant la senyora asseguda a la

cadira, erida.)

Guillemona!

(Entra Guillemona, pe'l fondo de

pressa y diu sorpresa.)

Gui. Desmayada la madona!

(Lo senyor prop la madona es-

ta' mirant la porteta de l'es-

querra. Entra Huch per la es-

querra despus y d'una mirada

procura entendre lo que passa

y diu ab interei.)

Huch. Senyor... que hi ha?

Gui.

(per la madona.)

No n' enrahona.

(Morren Pere procurant dissimu-

lar sa turbació diu fingint

calma.)

Pe. Això es de tanta alegria!

Felera

(La senyora queda desmayada

a la cadira, na Guillemona

procura retornarla, Huch tam-

bi' queda dret prop de la

Madona y mirant ab recel

al Compte que camina dues

passos vers la porteta de la

esquerra y queda admirat y

pensatiu.

Box de route

Acte 3°

1884

Aete tereer.

La mateixa decoració que
 la del acte segon. Es de dia.
 Al aixecarse el teló hi haurà
 en Rufo assegut devant la
 tauleta de la dreta escrivint,
 i en Ramon prop la finestra
 de la esquerra guaytant de
 fora trist i pensatiu ob un
 paper blanc a la mà. Per
 defora del castell se ouen

erits de alegria, cants
y soroll de gaytes y fle
viols que s'acostan y se
allunyau de tant en tan.
en Ramon y en Rufo
curacionan cada un apart.

Escena I

Ramon, Rufo.

Ru. Bien veo que con sus gritos
non quieren dejarme en paz
(continua exerciunt.)

Ra. Tot son festes y alegrías
perque l'senyor ha tornat

mentres la por, l'ansia, 'l dubte,
van lo meu cor rosegant.

(i'ouhen criti.)

Ru. Esta' visto que non quieren
dejar-me el libro finar.

(continua.)

Ra En mal hora mossen Pere
torna'! No haqueis vengut may.
Pogueis veure la madona!
Ella m' diria si sab
mossen Pere alguna cosa.
Mes d'ensia' qu'ell ha tornat
ella fuig de mi!

(pena y rabia.)

Ru.

(mirant lo llibre.)

Que letras!

E cuemo le gustara'!

Ra. Mes l'he de veure! Null sebre
que vol fer... Jo vull dexar
lo castell, jogir ab ella...
mes si sospita y plegats
'ns troba avuy mossen Pere...
Meal haja 'l jorn que torna'!

(s'ouhen criti.)

Ru. Otra vegada! Hasta cuando
los gritos deben durar?

(continua euritiendo.)

Ra. Oh! No puch parlar ab ella
y es necessari!... Qui sab?...
si escribia en est paper...

(acostante a Rufo.)

Rufo...

Ru. Que pasa? Hablad.

Ra. Deixaume una ploma ab tinta.

(Nufo's posa dret y li dona

una ploma.)

Ru. Tened. Quereis enseñar
la letra a S. Pedro?

Ra. Si.

Ru. Contento de ella estara.

Cuando marchó non sabiais
escribir...

Ra. No.

Ru. Na a dudar

que sea vuestra! Quereis
que os quie?...

Ra. No, no... no cal:

ja tendré la ma segura

y anirà dret.

Ru.

Procurad

non fer manchas, e' que sea
la letra clara et equal.

(En Nuso s'aixu altre vegada
devant la tauleta y torna a
escriure. En Namon dret de-
vant la taula del 1er terme,
fa dos troncs del paper, los pora
davant la taula y escriu de
dret mirant ab recul a Nuso que
s'afanya a acabar lo llibre.)

Ra.

(escribint.)

Que fuja ab mi. Que complexca
lo que ahi vespre 'm va jurà...

(se ouhen crits defora del castell)

(Un Niño se jura dret tot cre-

mat y en Namon s'amaga de-

prensa lo paper escrit dins la

escarcela y fa veure que escriu

al altre tros de paper.)

Ru. Por la Virgen, è que gritos

(posantse dret.)

Ra. Que no hu veja!

(amagantse lo paper.)

Nu. Como va'?

Ra. No puch escriure, la ploma
no té punta...

Ru.

(oferintli.)

Pues tomad

otra.

Ra. Ja ho fare' un' altre estona.

Zench feyna.

Ru.

(anantzen.)

Como querai.

Ra. Vos n'anau?

Ru.

Si: car aqui

non puede ningun mortal
vivir tranquilo: con tantas
xirimias, e' el gritar
de los vasallos, ha uno
la tiesta bien folla, e' cal
haberla clara por fer
los libros.

(ensenyant lo llibre seu)

Ra.

Está acabat?

Ru.

Manca tan solo una letra,
et hoy la quiero pintar

por donarlo a la señora.

Ra. A... la senyora?

(ab interei.)

Ru. Si tal:

por facerla cortesia...

Ved el blason.

(obrint lo llibre y donantlo a' en

Namon.)

Ra. A fe' m plau!

(s'ou soroll defora del castell en

Nuso se'n va' a guayta' pel fi-

nebral esquerra y en Namon que-

da ab lo llibre a les mans)

Ru. Que gritos! E que manera
de correr i de dançar.

(Guaytant de fora. En Namon re.

treu lo paper de l'encarcela mi-

rant ab precaució a Nufo que

guayta desfora.)

Ra. Dara 'l llibre a la comptesa
y ella 'l fulletjara...
Si posés aquest paper
aqui entremitj... amagat...
potser...

Nu.

(aliantre de puntetas.)

Como danran!...

Ra.

Ella

ho veuria... Mes si acás
ho donás abans al compte
y ho llegis... ell! Apó may!

(S'afica 'l paper a l'encarcela.

Nufo se li acorta.)

Ru. Que fiestas e luminarias
habra' por la noche!

Ra. (fingint alegría.)

Y tal!

Ru. E que sorpresa ayer noche
nosotros al ver llegar
a D. Pedro!

Ra. Si que fou
tot allo' ben impensat!

Ru. E vos que feliz! Al ver
vuestra amada!

Ra. (fingint.)

Molt!

Ru. Y estais
aquí cuando los soldados
pages e fembras estan

festejando la tornada
de D. Pedro de Queralta?

Al patio con la donzella
ya debierades danzar.

Ra. Vol moni deber qu' aqui 'stiga.

Ru. Siendo ansi...

Ra. Y vos no ballau?

Ru. L'home amante de las letras,
de escribir e de pintar,
mas que en fiestas y placeres
del castiello y la libdad,
ama la celda tranquila
del estado monacal,
car ansi, lejos del siglo
medita en la soledad
platicando con su espiritu

e' con su Dios immortal!

224

Ra. La guerra! 'L mon! no us agrada.

(ab foeh.)

Ru. Me plasse la soledad.

Ra. Y no teniu sed de gloria?

Ru. De la del cielo no mas.

Ra. La bellesa d'una dona!

(entusiasmantr.)

L'amor! Rufo, no estimau?

La fama! L'honor! La gloria!

Ru.

(ab indiferencia.)

Viento et humo, nada mas.

Vanidad de vanidades. *mf*

(anantien.)

(En Namon queda com a sorpresa)

mirantel: aixis que ha desapa-

rescut per la esquerra en Ra-

mon diu pensatiu y cap baix.)

Ra. Vanitat de vanitats!

Escena 2.

Ramon.

Vanitat son las mentides,
mes l'amor... es veritat!
Jo 'l coneix... de mon cor brolla
com abundós torrental!

Me'aymaria la comptesa
si fós l'amor un engany?
Ella!; Oh! Pler!... Mes mossen Pere
m'espanta com un gegant!

(horror.)

Vull fugir!... Si ho sapigués
lo compte!... Fugir abans!

Moes com veure la madona?
Com fer que arribi a ses mans
est paper? Angunia horrible!
Si are 'stas sola... Qui sap...

(Se'n va descidit pe'l fondo y
s'atura al veure a Huch que
apareix a la porta del fondo. En
Ramon s'amaga el paper a la
escarcela. Quedan mirantse una
estona.)

Escena 3.

Ramon, Huch.

Huch.

(sens mourers de la porta del

fondo.)

Si no fós per la madona!

Ra. Que voleu? Estam tot sols.?

(Huch adelanta y dice posantse

al seu costat.)

Huc. Null una cosa tan sols.

(ben marcat.)

- Pensas ab na Guillemona?

Ra. Que. -

(sense sebre que respondre.)

Hu. Sabs que vares jurar
a son pare quant moria?

Ra. Que per muller la pendria.

Hu. Donchs are t'hi deus casar.

Ra. Sapiga jo ab quin intent

d'això veniu a parlar-me.

Huc. Ramon...

Ra. Perque he de casarme?

Huc. Vullas cumpli 'l jurament.

Ra. Y los vostres desitx son
eguals al de la donzella?

(Huch no's pot contenir y li diu

ab to' de amenansa.)

Huc. O t'enmaridas ab ella
o juig del castell, Ramon.

Ra. Jogir!...

(sorpres.)

Huc. Si!

Ra. Sigam permès
sebr'això... Perque heu parlat...

Huc. Ramon, l'home que's honrat

ha de cumpli la promes!

Ra. Moes... fogir! Sapiga... jo...
perque... Lui tal ordre ha dada.

Huc.

(irat.)

Acabem d'una vegada.
La vols per muller? Si o no?

(Namon queda confós sense se-
bre que respondre.)

Ra. A fe que respondre 't costa!...
Y ab quin dret me preguntau?

(altiu.)

Huc.

(ab autoritat.)

So vell! Respontme si 't plau.

Ra. No 'm plau tornaus la resposta!

(ab menyspreu y girantli la espatlla)

Huch irat l'agafa per un braç

dientli ab ira y procurant no

alsar la veu.)

Huc. Traydor!

Na. Huch!

Huc. Traydor!

Na. Jo?

Huc. Si!

Massa he callat y he sofert!
Y puig ho vols, tot se pert
perque ho desitjas així!

Na. Que heu vist! Qu'he fet en ma vida
per parlar d'eixa manera?

Huc. Ets traydor à mossen Pere,
y ho dich jo!

Na. Donchs... es mentida!

(Huch se li vol tirar à sobre po-

sant mà a' la cipaia, mes se

deté y diu.)

Huc. He viscut pobre y soldat
xexanta anys en pau y guerra,
y encara ningú en la terra
mentide' m' anomenat!

Deu me valga! Jo mentir!

Ramon, per ventura pensas
que no se' quantas ofensas
has fet a' qui deus servir?
Creus tu que perque so' vell
no he vist vigilant com cal
que tu un amor criminal
has sembrat dins lo castell?
Creus per ventura qu'ignor'
qu'ingrat, traydor y mal patge,

has deshonrat lo llinatge
y'l casal de mon senyor!

Ra. Jo!...

(confi.)

Huc. Tu si!... Y qui t'ho diu crida
sens baixar per res la cara.

Alsa 'l front, vejam si encara
poràs dir que dich mentida!

(Pausa curta.)

Callas! Oh! mon deber forà
al compte dirho tot d'una...

Ra. Perque no ho feu?

Huc.

(conmogat.)

Éns fortuna
que vull salvar ma senyora.

Ha crescut a mon costat,

com a filla l'he estimada
y ella... mes d'una vegada
lo nom de pare m'ha dat.

En lo mon no tench nengu,
y a n'ella la tench com filla,
y avuy que veig que perilla
molt mes Namon que no tu,
salvarla desitj, encara

que siga al preu de ma vida;
puig en lo mon may s'oblida
lo ver amor d'un bon pare!

Tan sols per això m'oblit
de que com a servidor
deuria a nostre senyor
ja tot quant se haberli dit;
puig si call la vostra culpa,

no 'm dirà complice 'l mon;

l'amor de pare, Ramon,

als ulls del mon 'm disculpa.

Ra. Li voleu bé?

Huch. De segü!

Y ment qui contrari parla.

Si, Ramon, jo vull salvarla

perque l'am molt mes que tu!

(Ra. vol parlar, Huch l'interromp.)

Si es veritat que ton cor

l'estima, si tu... l'adoras,

si es cert Ramon, a les horas

dóna una prova de amor.

Si has fet tans mals, fes un bé

de tu y ella en benefici.

Fes per ella un sacrifici!

Nullas salvarla també!

Ra. Y jo ... que puch fer per ella?
Com puch...

Huc. Segueix mon concell,

Abandona aquest castell,

y casat ab la donzella,

T'estima na Guillemona!

Fuig!

(mitj pregant.)

Ra. Fogir!...

Huc. Ab una excusa

pots fogir... Si algu t'acusa

t'mataran! Abandona

lo castell que has deshonrat!

Ra. Fogir may!

Huc.

(pregant.)

Ra.

(resolt.)

Cuan vulla venga la mort
que a tot estich resignat!

Huc. Donchs jo dire'!

(desesperat.)

Ra.

Que direu?

Huc. Tu'ets un traidor!

Ra.

Anau, si.

Mes si'm descobriu a mi
tambi a n'ella la mateu.

Huc. (Oh Deu!)

(aterrat.)

Ra.

Anau...

Hu.

Aixos't val...

(Huch fa l'ultim esfor y domi.)

nant la ira, diu suplicant.)

Fuig! Oblida!

Ra. No! no puch!

No vull!

Hu. Coneixes a n' Huch!

Sabs qui só? Nil, criminal!

Ra. Capitá!

Hu.

(desesperat.)

Pel pare etern!

Vols que: muyra ma senyora?

Ra. No fogiré!

Hu.

Donchs ja es hora
de que vages al infern!

(Huch pora ma a la espasa y

va a llenxarse sobre Ramon que

pora ma al puryal, uant apa-

hat de braços, cap baix y cami-

nant poch à poch va acostantse

sense veure nengú. En Huch y en

Namon s'aturan y disimulan)

Escena 4.

Pere, Huch, Namon.

Ra. (Moossen Pere!)

Hu. (Mon senyor!)

Ra. (Sempre prop meu l'he de veure.)

(Moossen Pere enrahonant tot sol

ap. y creyent que eita' sol.)

Pe. Ab un altre! No puch creure
que m'haja trait son cor...

Huc Senyor...

(Mosen Pere alza 'l cap y des-

prés d'haberlos mirat a tots

dos, com si li acudís una idea

diu acostantli.)

Pe.

(a Huch.)

Escolta'm. També
deus sentirme tu, Ramon.

(Lo agafa per un brau posant-

se en mitj de ells dos y 'li diu

ab to misteriós y ab autori-

tat.)

Y que ningú nat al mon,
sàpiga 'l que ara 's diré!

L'escuder y el capitá

crech que son homes llejals...

(ab sobresalt.)

Ra. Senyor!...

(id.)

Pe. Vos tench per tals.

Hu. (Si ho sapigués.)

Ra. (Que dirà!)

Pe. Armat de llansa y coltell,
per t'aymada rescatar,

(à Ramon.)

fa' mitj any que us vaig de par
ab la madona al castell,
perque tan tu...

(à Huch.)

com lo patge,

(à Ramon.)

com amants de la honra mia
vetllaseu de nit y dia
per mos bens y mon llinatge.
Sins lo terme espay me sobra:
si ho perdés, en desesper
no fóra, que 'l cavaller
ab la espasa be' ho recobra.
Mes si això 's pot recobrar
ab una espasa temuda
no l' honra, que un cop perduda
may mes se torna trobar!

(en Bluch y'n Ramon se creuen
que ja ho sap tot y se decantan
de ell mitj' espantats.

Hu. Mes...

Ra. Senyor...

(Moisen Pere li agafa per la

mà y se li acosta dient.)

Pe.

No us fassau lluny,
ni estrenyeu que prop vos vulla.

(al tenirlos a prop de ell, un

a cada costat treu lo punyal

de la veyna y li ho ensenya.)

Mirau!

Hu.

Lo coltell!

(Huch y Namon estàn com es-

paroverats sense entendre allò que

significa. Lo copte li fa un

de qui mirin la fulla.)

La fulla!

Pe.

(Toti dos la miran y dice Na-

mon mitj' euglayat.)

Ra. Plena de sanch fins al puny!

Hu. Es seca...

(mirant-la.)

Re. Fou escampada

ja ja' temps per mon bras fort.
No us espanti, aqueixa mort,
jou per salvar ta estimada.

(a Ramon.)

Prou sabeu qu'era cativa
dels alarbs terres endins:

To juri dels serrahins
deslliurar-la morta o viva!

Vaig fer-me catiu, pel cel
jurant, y per la madona
rescatar na Guillemona

y lo joglar en Rafel.

Ab les mans, de la preso'
 vaig rompre les fortes reipes,
 y evint fore, ab les mateyes
 fent al igual de Samso'
 vaig matar crogintli 'ls ossos
 un lles' que 'l pech tenia
 y que 'l sen' dema' debia
 matarnos y ferno's trossos!...
 Si 'u duptau?...

Hu.

Ho creyem.

Ra.

Si...

Pe.

La donzella y lo joglar,
 ab ell 'm veren lluytar:
 ells vos diran qu'es aixi.

(Se'ls mira una estona y acostant-

se mes a ells 'ls diu ab ener.

gia.)

Ni lo lleó que 's la fera
mes terrible y de mes forsa,
pogue mos brassos fer torca,
ni vencer a mossen Pere.

(En Huch y en Ramon se'l mi-

ran sense rebre a'n a que ve'tot

allí. Ell anyadeix ab veu baixa

y salvatge.)

Aixó vol dir que si un dia
sapigués que essent jo fora,
deixareu tan sols un' hora
de vetllar per l'honra mia;
y a mon nom y a la meu' honra
s'hagués fet algun ultratge
y ab menys preu de mon llinatge

m' amaguessiu ma deshonra;
 per salvarvos no us valria
 ni l'esser jove ni vell,
 puig ab lo mateix coltell
 com al lleó us mataria!

Hu. Senyor!...

(torbat.)

Ra. (Aiy! Si en Huch no calla.)

Pe. Prou saben que 'l servidor
 tot deu dirho a son senyor,
 tot, sense que res hi falla!

Hu. (Oh! si no fos per l'esposa!)

Ra. (Si diu res estich perdut!)

(Meossen pere se 'l mira de reüll

y diu ap.)

Pe. (Me'ho dirian.)

Ra.

Heu sabut

per ventura alguna cosa?

Pe.

(disimulant.)

No... res. Més es natural
que evitar vulla 'ls perills
per dexar neta a' mos fills
la honra de mon casal.

Hu. Teniu sospites?

Ra.

Duptau...

de mi...

Pe.

No.

Hu.

Duptau de 'n Huch?

Pe.

Perque duptar si no puch?

To crech que tots m'estimau...

Ra.

De là... madona...

(ab intenció.)

Pe.

(disimulant.)

Escuder,

qui s'estima lo llinatge
no 's fa' a si mateix ultratge
sospitant de sa muller.

Ra. (No sospita.)

(alegre.)

Pe.

(ab ira.)

(Y perque vol
Deu que dupti!)

Hu.

Si he faltat...

Pe. Oblidau tot lo parlat.

Ra. Lo Compte...

Pe.

Deixaume sol!

(En Ramon se'n va pel fondo y 'n

Hueh per la esquerra, dient

cada hui apart.)

Hu. (Y com te plany, mon senyor!)

Ra. (No sap res! Cor meu espera!)

(En Pere queda sol pensatiu y es-

clama al esser ells fora.)

Escena 5.

Pere.

Perqué d'aqueixa manera
sospitas y duptas, cor!

Perqué creure tan de mal

si encara cor meu l'ignoras?

Si fos cert... Ay! a les horas
de la muller criminal.

(Desesperat para la ma al puñyal)

(detenintre tot d'una.)

Matar! Queralt! Que meditas?

has perdut la pau y t'queixas!

Y perque si t'diverteixes

a matarla ab tas sospitas?

No, lluny de mi 'l sospitar,

puig la sospita m'acora!

Lo dupte per sempre 'nfora,

si la ditxa 'm vol robar.

Y hauria pogut son cor

en mitj any darm' al oblit?

No! Ympossible!

(Apareix la madona per la

porta de la dreta; groga y com

a torbada.)

Escena 6.

Pere, Berenguera...

Be.

(eixint.)

Mon marit...

Pe. (Ella!) Senyora...

(acostantshi.)

Be.

Senyor...

(Meonen Pere venut per l'amor

que renax al veure-la exclama)

Pe. (Enganyarme! Tan hermosa!)
No hu puch creure!)

Be.

(Deu m'ajut!)

Pe. Perque densa' qu'he vengut
vos veig trista y consirosa?

Be. Trista!... Perque n'estaria
si us torn' à veure, senyor?

Pe. Donchs... perque...

Be. L'ansia... la por
de perdreus...

Pe. (ab amor.)

L'esposa mia!

Be. Nostra absència... fou tan llarga!

Pe. (Y jo duptava! Cruel!)

Be. De l'anyoransa la fel...

es mon senyor... tan amarga!

Pe. Molt sens dupte haureu sofert.

- No esperabau ma tornada?

Be. Fou eixa tan impensada...

Me' apart que no sia cert!

Pe. Oh! Ben'hage l'esclavatge

que he sofert si 'l pler me dona
de reveure la madona!

Be. (Perque he d'estimar al patge?)

Pe. Y si 'l viure lluny de vos
fa' que 'l jorn de ma tornada
sigau vos mes estimada
y jo mes felis, tots dos
estrenyent d'amor los llazos,
sempre lluny esser volria
pera tenir l'alegria
de tornar a vostres brassos!

Be. Meon marit!

Pe. (Perque duptar?)

Jo us am!

Be. Meon cor vos adora!...

(S'ou per de fora del castell, part

esquerra lo sò de gayter y fla-

viols que s'acostan. Moissen

Pere felis y ab aire triunfant pren

la madona per la mà y se l'

emporta vers lo finestral esquer-

ra.)

Pe. Veniu y quaytau defora!

Be. (Perque no l'he d'estimar!)

Pe. Veniu, y si pe'ls trevalls
passats encara estau trista
alegrauvos ab la vista
dels jochs de nostres vassalls.

Be. No habia vist may aixis
tanta de gent aplegada!

(quaytant defora.)

Pe. Senyora, de ma tornada

celebran lo jorn felis.

Ab rams de murtra y panons
los murs y marlets gorneixan,
y los joglars diverteixan
à la gent ab sos sermons.

Proeres velles y raras
racontan los meynaders,
y 'ls patges alsan teyers...
per fer al vespre alimares.

Tant de goig, tant 'alegria
guayta ab pler lo sol encèi
y perque no manqui res
à la feste en semblant dia,

posantse 'ls habits mellors
tots coverts de flochs y randes
'ls soldats ballen corrandes

y cantan los trovadors!

Be. Espectacle d'atmirar
es lo de nostre castell...

Pe. (allargant la ma de fora) ~~del castell~~

~~No~~ Fins n' Huch en tot y ser vell
ja l'han jinyat a ballar!

Veyeu que felissos son?
Veyeu en Ramon com canta
ab en Rafel...

(mirant de fora.)

Be. (decantant lo cap.)

(Vergé santa!

Es ell! es ell! En Ramon!)

Pe. Com ells avuy no sentiú
tanta alegria, senyora?

Be. Si... (Y que puch fer si l'adora

mon cor!)

Pe. Y donchs, que teniu?

Be. Jo... mossen Pere... no res...

Jo... so' ditposa...

Pe.

(mirantla de fit a fit.)

Estau trista...

Be. Jo, no...

(disimulant.)

Pe. (May l'habia vista
aixís... Oh! si m'enganyés!)

(Mossen Pere queda pensatiu.

La madona lo mira ab por y

s'hi acosta ab dulçura. Paua.)

Be. Car espos...

Pe.

(trist.)

Oh! ma senyora!

Be.

(tremolant.)

241

Meon marit... que sospitau...

Pe. Mal pach senyora donau
à qui com jo vos adora.

(dominant.)

Be. Jo... jo us am!...

Pe. Si's veritat...

Be. Perque duptau, mossen Pere?...

Pe. Nos...

Be. Madona Berenguera
vos ha tostemps estimat...

Si... creyeu... que... os... haja... ofés...
Perque os veig tant pensatiu?

Pe. Senyora...

Be. Espos... que teniu?

Pe. Y vos senyora?

(bruscament.)

Be.

To... res.

(sorpresa y disimulant.)

Pe. Perque... donchs... Oh! feu que crega
qu'es veritat lo vostre amor!...

Foragitau de mon cor

l'angunia que me'l rosega!

Be. Y jo... que dech... que puch fer?

(Ay si arriba a sospitar!)

Pe. (Cor, ja tornas a duptar!)

Be. Que voleu de la muller

que en vostre amor se complau

avuy que de nou vos troba?

Pe. D'amor donaume una prova
si es cert que tant m'estimau!

Be. Ma boca ho diu...

Pe. Les paraules

senyora, son cosa poca...

Be. Senyor...

Pe. Senyora, la boca

de vegades conta faules.

Be. (Ay dit pas, adieu siau,
ja que per sempre fugiu!)

Pe. Qu'es?

Be. Mon senyor!

Pe. Que teniu?

Senyora, perque plorau?

Be. Ah!... plor... de goig... d'alegria...

Pe. Tant de bó!

Be. (L'escolt absorta!

Pe. (Un home... Y per eixa porta
jo l'vaig veure que fogia!)

Be. (Mal haja 'l plor.)

Pe. (Jo 'l vaig veure!

Per tot lo dupte m'engalsa!

La crech bona... y la crech falsa...

y a la fi no sé que creure!)

(ab rabia.)

Senyora!

Be. Pietat!

(ab por al veure sa ira.)

Pe. Perque?

(com a sorpres.)

Be. Jo' innocenta, si!

Pe. Jo... crech...

Be. Que pensau de mi?

(Mostra Pere sense poderse do-

minar esclama.)

Pe. Senyora... m'heu enganyat!

243

Be. Jo' ignocenta!

Pe. La madona,
tant de bo.

Be. Si! Ho jur per Deu!

(La madona va a agenollarse, ell

la deté mirant ab veul pel

fondo.)

Pe. Senyora!

Be. Pel cel!

Pe. Calteu!

(Apareix Guillemona pel fondo y deu-

de el portal dia sense gosar en-

trar.)

Gui Mossien Pere...

(Mossien Pere disimulant tot lo que

pot diu mitj'alegre.)

Pe.

Guillemona!

Escena 7.

Pere, Guillemona, Derenguera.

Pe. Acostat...

(La madona disimulant tan com

pot diu mitj' rient.)

Be.

Vina...

(Moment Pere agafa na Guille-

mona per la ma' dientli' ab amor

de pare.)

Pe.

Zal volta

cercavas a' n'en Ramon?

Be.

(Ell!)

Gui. Ja l'he vist...

244

Pe. Y t'estima?...

(Madona Derenguera escolta ab

ansia per veure que respondrà.)

Ha dit que t'estima molt?

Pe. (Deu del cel! Digue's que si.)

Gui. Si... m'ha dit que m'amoraba.

Pe. Y tu no l'estimas?

Gui.

(bapant los ulls.)

Prou...

jo... vaig jurar estimarlo...

Pe. Y jo ferlo ton espos,

Vaig jurar fer ta ventura:

tu estimas a n'en Ramon;

fora ferte desgraciada

robarte avuy son amor.

per això jur davant Deu
que anit serà ton espos!

Gui. Senyor...

(disimulant sa pena.)

Pe. És just, puig ton pare
me deslliurà de la mort.

Gui. (Y en Rafael!)

Pe.

(à la madona.)

Nos dix senyora
la donzella.

Pe.

Mon senyor.

Pe. Poreu dirli qu'ha de fer
per fer felis al espos.

(ironia.)

Que Deu te fassa felissa.

(à Guillemona.)

Gui. Y també a vos, mon senyor!

245

Pe. Així sia!

(sen va pe'l fondo.)

Gui. (Oh! pena amarga!)

Be. (Adeu per sempre, Ramon!)

~~Donzella~~

Escena 8.

Berenguera, Guillemona.

Gui. Que teniu?... plorau, madona?

Be. Si... mes, no's res... es de goig.

Y com no vols tu que plori
si ha tornat mon car espos?

Gui. Que Deu li do' llarga vida
puig ha estat mon redemptor.

Lluny d'ell tostemps... tota sola

be' deviau sofrir molt,

Be. Si... lo que tu... sofririas
cativa y lluny d'en Ramon.

Gui. Madona...

Be. Que? Per ventura
no's cert que l'ama ton cor?

Gui. Ho vaig jurar a mon pare,
y... vull complir aquell vot...

Be. (fingint alegria)

Essent aixis al castell
tot sia avuy pler y goig

Gui. (Y en Nasel!)

Be. (Oh! Sacrifici

que'm costas cuant am al mon.

(Apareix en Nasel pel fondo ab

lo laud a la ma, alegre y

vestit de festa. d'ouhen. cant

246

e instruments per defora del

castell.)

Escena 9.

Berenguera, Guillemona

y Rafel.

Ra. Senyora...

Gui. (En Rafel!)

Be. Que cercas?

Ra. A baix comensar los jochs,

los coscos y les ballades:

hi faltau solsament vos

per dar comens a la festa.

Be. Tot d'una hi vaig, trovador:

~~y ja que segons es fama
tens la veu de rossinyol,~~

poti cantar les esposalles
de ton amich en Ramon.

(Rafel ferit en lo mes viu del

cor, disimula la pena y diu.)

Ra. Acas ab na Guillemona...

Gui. Si... Rafel...

Ra. Si?

Be.

(besant la donzella.)

Son amor

vensuts escalls y tempestes
arriba ab fortuna a port.

(se'n va pel fondo.)

Gui. (Oh! Pena!)

Ra. (Adeu, esperansa!)

Fig. Be. (Adeu per sempre, Ramon.)

247

Escena 10.

Rafel, Guillemona.

Ra. (Poch coneix la pena mia!)

Gui. Felissa 'm vol fer com ella,
y mata de la donzella
l'esperansa y l'alegria!)

(En Rafel se dirigeix a Guillemona

amagant tant com pot sa

pena.)

Ra. Segons ha dit la madona
t'enmaridas?

Gui. Se seguí.

Ra. Se vuy endevant jo y tu

no 'ns veurem pus Guillemona.

Gui. Ja tan prest me vols deixar?

Ra. Just es que 't deixi...

Gui.

(agafantli la ma.)

No 'ncare...

(en Nasel li respon ab gravetat

al veure que s'oblida de son

deber.)

Ra. Recorde lo que a ton pare
vares un dia jurar!

Gui. Ja may podrà dir lo mon

que hu haja dat al oblit:

si fos aixís, per marit

no pendria a en Ramon.

Lo cor... potse ho fa ab recel,

mes, lo cap, diu que complexca.

Ra. Just es donchs que jo partescia...

248

(Guillemona l'atura ab amor)

Gui. Has fet tant per mi, Rafel,

esposant per mi la vida,

que volria, ans de deiparte,

si fos possible, mostrarte

que te'n estich agrehida.

Potser no'n tornem a veurer...

Tu te'n vas...

Ra. Perqu'es precis.

Gui. Si jo't pugues fer felis,
t'hi feria, ho pots ben creurer.

Ra. No passis ansia ninguna
pe'l que prest veuras partir,
despres d'haber vist morir

sas ilusions d'una en una.

Apostol del Redemptor

he nascut en temps de guerra
per anar sol per la terra
sembrant hi rosers d'amor.
Tot hom té dret a les fines
poncelles que'l roser dona,
empreso jo, Guillemona
sols puch collir les espines.

Si trovador, y vedat
esta' el que pase a ma boca,
que a mon estament pertoca
fer lo bé y ser desditpat:
mes encara que sia aixis,
ton cor d'angel tranquilisa:
mentres tu, sias felisa,
jo també seré felis.

Enmaridat, m'aconort

249

de veure't d'un altre ~~esposa~~ aymada
mentres guardis ~~una cosa~~ ^{de passada}
per mi...

Gui. Diga.

Ra. Un recort;

no desitj mes recompensas.

Gui. Pots anarten ben segu
de que jo pensare' ab tu,
molt mes, Rafel, de que 't pensas.

Ra. Gracias!

(anant ben.)

Gui. Te'n vas?

(aturant lo.)

Ra. Si...

Gui. Rafel...

no 'ns veurem may més desd' ara?

Ra. Crech que si.

Gui.

(ab interès.)

Quant?

Ra.

No ho sé encara.

Gui. Y ahont?

(ab interès.)

Ra.

Allà dalt! Al cel!

(Namon apareix pel fondo
al veurels s'atura y diu
mitj' nient.)

Escena II.

Rafel, Guillemona, Namon.

Ram.

Vos destorb y això 'm sab greu.

festeja, jove joglar.

250

(fent ademan de deyxarlos

passant de llarch.)

Raf. Mal faria en festejar
amich Ramon, lo qu'es teu.

Ram. (ab estranyera.)

Meu! A que.

Raf. Na Guillemona.

Gui. (acostantse vers ell.)

Ramon...

Ram. Meua la donzella.

(ab estranyera.)

Raf. Si; avuy te casas ab ella.

Ram. (parat per lo que escolta.)

To!

Gui. No t'ha dit la madona...

Ram. A mi?

Raf. Sembla que t'estranya?...

Ram. Ella ha dit...

Raf. Que os casareu.

Ram. Avuy?

Gui. Si.

Ram. (Poder de Deu!)

Raf. Si, Ramon; y ja que 'l cel
tan bella companya t'adona,
ama bi na Guillemona.
Fesla ditposa!... En Rafel
ab la lira... qu'es s'aymia,
pe'l mon ira com romeu
demanant ab ella a Deu,
qu'os dongui pau y alegria!

Ram. Gracias!

Raf. Adeu, Guillemona!

Gui. Adeu!

Raf. (anantsen per la esquerra.)

Guy Eix adeu me mata!

Escena 12.

Ramon, Guillemona.

Ra. (A mon amor es ingrata!
Ja fuig de mi la Madona!)

Gui. (Pobre Rafel!)

Ra. (disimulant.)
Guillemona.

Gui. Diga.

Ra. Es cert que a jo y tu

la madona vol casarnos?

Gui. Ella ho diu.

Ra. Y cuand?

Gui. Avuy.

Ra. Avuy?

Gui. Si.

Ra. (ab ira.)

(Dona traydora.)

Gui. (Serè seua!)

Ra. (Deu m'ajut!)

Y era ella la que ahi'm deya,
si torna, fugirè ab tu?)

Gui. Y à tu... no 't plau?

Ra. Guillemona,

si... prou... molt... si: mes no pueh

creure...

Gui.

Ho dirà la madona.

252

(Senyalant lo fondo. Ramon

hi mira y exclama.)

Ra. (Ella! m'ofega l'enutg.

(Apareix la madona al fondo. Al

veure à Ramon s'atura sobreal-

tada y s'acosta à na Guillemona,

com si tingues por, volent disminu-

lar debades sa turbació. En Ramon

s'inclina, saludantla.)

Escena 13.

Ramon, Guillemona, Berenguera.

Ra. Senyora...

Be. Ramon...

Gui.

Madona...

Ra. Volia...

Be. Digas... que vols?...

Ra.

(Bant a' entendre que voldria estar

sol ab ella.)

Si estassem...

Gui.

(anant.)

Ja os deix tot sol.

Be.

(aturantla.)

No te'n vajas, Guillemona,

To t' coneix... y sab qui ets...

Ra. Si... y com dech casarme ab ella...

Be. Per això... per la donzella...

no deus tenir ja secrets.

Ra. Cert...

(disimulant.)

Be.

(ab gravetat.)

Donchs parla que ja's hora.

Ra.

(id.)

Parlaré donchs.

(Pausa. en que la madona y la

doniella quedan mirant a' en

Namon.)

Vos, senyora,

voleu...

Be.

Que?

(interrompentlo.)

Ra.

Casarnos?

(En Namon se la mira de fit a' fit

per veure si ella tindrà coratge

de respondrer si la madona des-

prés d'un moment de lluyta in-

terior, procurant dissimular y

fingint serenitat, diu:)

Be.

Si.

No faig tal volta ton gust?

Ra.

(dissimulant.)

No dech respondre a n'això
y estrany que m'ho demaneu:
si feu mon gust, ho sabeu,
senyora, mellor que jo.
Que m'expusi ab la donzella,
desitjau,

(mitj rient.)

jo ja sabia
que cuand ella tornaria
volriau casarme ab ella...

Be. Fins aquí...

Ra. No hi ha cap mal,
y no esperaba de vos
altre cosa...

(ab ironia.)

Be. De tots dos
vull la ditxa...

Ra. Es natural.

(se treu un paper de la escarcela)

Mes ans de na Guillemona
donarme, volria això
que m' prometeren.

(dantli 'l paper.)

Be. Qui? jo?

Ra. (fingint humiltat.)

Me' ho prometeren.

(a Guill.)

Perdona,

si no't dich are lo qu'es.

No te'n estranyis, volria

que si ella m'ho concedia

a tot lo mon sorprendria.

Be. (Demana que fugi ab ell!)

Ra. Recordau, senyora mia?

Be. I'ho vaig jurar... jo ho volria...

(ab intenció.)

mes no so sola al castell.

Ra. Messen Pere volrà fer
vostre gust... No ho creus així?

(a Guillemona.)

Gui. Segons com... jo crech que sí.

Be.

(disimulant.)

No! que l'armin caballer.

Gui. Caballer?

255

(sorpresa.)

Ra. Si: no 't plauria?

Gui. Prou.

Be. (mirant lo paper.)

(Fogir, oh, desventura!)

Ra. Aixís la nostra ventura
fóra mes gran en est dia.

Be. (ab intenció.)

Y si per ta mala estrella
no ho lograsses, que farías?

(rient.)

Ra. A las horas...

Be. (id.)

No volrias
per esposa a la donzella?

Ra.

(sorpresa)

Perque no? Mes alcançar
crech lo que vull, puig es fama
que cuand promet una dama
lo promès no pot saltar.
Lue responeu?

Be. (Aiy de mi!)

Gui. Ja n'hi ha prou que vos volgueu...

Ra. Senyora...

Be. (Fogir, Deu meu!)

Ra. Quin' es la resposta?

Be.

(Després de lluitar una estona

ab si mateixa, diu, mirant a

ne'n Ramon ab amor.)

Si!

Ra. Gracias, senyora!

Be.

Ramon...

Ra. Serà prest?

Be.

Tan prest com puga.

Ra. (Mo' estima!)

Gui.

(Sort malestruga!

Seré seua en aquest mon!)

Ra. Serà anit?

Be.

Faré que sia.

Ra. Oh! só felis ... Guillemona.

(Ab goig y prenent la ma a Gui-

llemona.)

Be. Que ... mes vols?

Ra.

Res ... mes ... madona.

Que Deu vos guard!

Be.

Aixís sia!

(En Ramon agafa a na Guille.

mona per la mar y se'n va' ab

ella pel fondo. La madona avís

que 's tota sola lлена una mirada

en son entorn fissa 'ls ulls en lo paper

y cau asseguda en la cadira.)

Escena II.

Berenguera.

Fugir ab ell!...

(Queda asseguda; obra 'l paper, lo

llegir sobresaltada, de cop s'aixe-

ca uparverada com si sentís so-

roll.)

Que! qui es?

Nengu... tan sols es la por...

fogim!

(mirant lo paper.)

Si! L'ama mon cor!

(decidida.)

Y vull cumplir lo promes!

Fogim!

(dóna un pas decidida en vers lo

fondo y s'atura.)

Y cuan m'aconsella
mon cor, pore' ecsecutar?
Pore' mon espos deixar
y trahir a la donzella?

(pausa.)

No puch fogir!... y fogir
vull are prest!... Oh! dissort!
Y donchs... com... Ah! si! La mort!

Lo mellor serà morir!

(ab una rialla amarga.)

(ab ferocitat.)

Que hi fa que en lloch de'n Ramon
trobi morta 'l foch etern?

(fora de si.)

Mes val cremar al infern
que viurer com visch al mon!

(Apareix en Nufo per la esquerra
ab lo llibre copiat a la mà.)

Escena 15.

Berenguera, Nufo.

Bu. Señora...

(sent cortesia.)

Be.

(sorpresa.)

Que hi ha?

Ru.

Si acaso

vos estorbo... sentiria...

Be. No: que vols?

(assentante.)

Ru.

De los Psalmos

he ya la copia finida...

Be. Si?...

Ru.

Tened, e' catad bien
las letras, señora mia.

(li dona 'l llibre y aixis que ho ha fet

se decanta d'ella tres o quatre para.

la madona obria 'l llibre y pora

'l paper que tenia embret dins la ma

demunt la plana que esta oberta,

de manera que llegint lo

paper, figura llegir lo llibre.)

Be. Fogir! Oh! tan jo com ell
desitjam un impossible!

Ru. Vos plaece, senhora?

Be.

(disimulant.)

Si...

Está... ben escrit... lo llibre...

Ru. Que ansi le plaece a S. Pedro
quiera la Virgen Maria!

Be. Mon marit...

(ab estranyesa.)

Ru.

S. Pedro...

Be.

(com recordant.)

Ah! si...

(Jo casada per desditxa!)

Ru. Hame dicho que por ver
la mi copia aqui vendria.

Pe. Aqui!

(Sorpresada y espantada cloe lo llibre
per amagarhi lo paper dins.)

Ru. (singalant al fondo.)

Si... Catad... ya viene.

(La Madona s'alta depressa y cor-
rens s'acosta a Nuso que s' queda
sorpres al veures que li dona el
llibre dientli ab veu baixa y mirant
ab veu al fondo.)

Pe. Corra! Juig! Crema aquet llibre!
Juig! Corra!

(en veu alta, desesperada.)

Pe. (qu'apareix al fondo.)

Y porque, Madona?

Escena 16.

Derenguera, Nufo, Pere.

Be.

(turbada.)

Ah! senyor...

(Mostru Pere mira a la senyora

espantada y a Nufo que no sab of
fer ab lo llibre a la ma, y diu.)

Pe.

(Poder de Deu!

Serán certas mas sospitas!)

(a ella.)

Y... porque voleu que fuja?

Be.

Jo... senyor... desitjaria...

dirvos... estar tota sola...

Ru. (¿ aquesto que significa!)

Pe. Rufo...

(mirantse de cap a peu.)

Ru. Señor...

(inclinante.)

Be. Que se'n vaja...

Pe. Fora ell traydor? Imposible.

(Ab menyspreu; després mira a
la madona y al veure-la tan tur-
bada creu que ha perdut lo seny
y li diu ab amor.)

Que temeu de mi? Tal volta
vos faig por? Estau tranquila.
Jo... ja no dubto... jo os am'...
S'acabaran mas sospitas...

Be. Jo... senyor...

Pe.

Bufo...

Bu.

(ensenyantli 'l llibre.)

Señor...

La copia...

Be.

(Si obra 'l llibre!)

(Bufo s'acosta a mossen Pere y

li ofereix lo llibre.)

Bu.

Tened...

(Mossen Pere allarga la ma per

pendrer lo llibre y la madona

espantada li agafa la ma per

impedirho.)

Be.

No 'l mireu!...

Pe.

(sorpres.)

Senyora!

Be.

Que fugi!

Bu.

(Falsa follia!)

261

(Mossen Pere té 'l llibre a la ma

dreta, la madona li té la esquerra,

procurant impedir que l'obri.-

Rufo no sab que fer. Mossen Pere

mira a la madona, dient-li.)

Pe. Que teniu, la mia esposa?

So vostre espos... es un llibre...

(va per obrir-lo ella s'hi oposa)

Be. No!... no vull...

(Mossen Pere queda parat: llen

sa una mirada a tots dos y

sen amollar bruscament a la

madona din ap.)

Pe.

(Ah! si fos cert!...)

(obra 'l llibre. Ella cau ajunllada)

tapante la cara ab las mans.)

Pe. Ay!

(Mostru Pere veu lo paper entre

los fulls del llibre.)

Pe. (Ah! m'enganya la vista!
Una lletra!)

Ru. (Que es aquesto!)

Pe. Senyor!...

(suplicant.)

(Mostru Pere deixa caure 'l llibre en

terra y queda ab lo paper a

las mans, uclamant aixis que

veu lo que diu la lletra, ab dolor

y rabia.)

Pe. Certas mas sospitas!

Oh! 'l cor no m'enganyaba!

Ru. (Valedme, Santa Maria!)

262

(Mossen Pere llegeix lo paper convul-

sissament, ronc de rabia. La madama

està a la dreta agenollada, en Nu-

jo a la esquerra, un poch endins,

tot sorpres y espantat. S'ouen cant y

sons de gaytas, que s'acostan.)

Pe.

(llegint.)

"Devant Dieu, de nostre amor
l'unic testimoni, ahí
jurareu fogir ab mi
si may tornaba 'l senyor:
y puig es cert qu' al castell
ha tornat ja mossen Pere,
compliu, madó Berenguera
lo promís, fugim lluny d'ell."»

(Mossen Pere queda espantat.)

rat: s'ou lo coro e' instruments de

fora y aprop.)

Y cantan! — Perque en est dia
tot es goig!... y tot son festas!...
si es cada lletra d'aquestas
una taca a l'honra mia!

(Lo coro va allunyantse, Mossen

Pere mira 'l paper.)

Fogir!... Mes ab qui?..

(Se gira y diu acortantse ab rabia

a la madona)

Traydora!

Be. Perdo'!

(suplicant.)

Be. Falsa! Vil!

Ru.

(s'hi acosta pensant que v   a
matarla.)

Señor...

Pe.

(girantse ab ira.)

Y tu c  mplice! ... Traidor!

Ru. Yo... no... se...

(espantat.)

Pe.

(girantse a la madona.)

Sortiu defora

(l'agafa per un brai, la fa parar
dreta y li senyala la porta de
la esquerra per 'hont se'n va,
caminant ab dificultat, dient

molt plorant.)

Be. Deu meu! Deu meu!

(Quedan en Rufs y morren Pere)

que diu mostrantli 'l paper.)

Escena 17.

Pere, Rufo.

Pe. Hi havia
dins ton llibre aquet paper?...

Ru. Non...

(sorpres y tremolant.)

Pe. Feras de missatger
mercadetjant l'honra mia!
Eixas ratllas, de qui son?
Son tevas?

Ru. Meias?...

(no entenenent ver.)

Pe. Tu escrius!...

Ru. El libro es mio...

Pe.

(agafantlo pel coll ab una ma.)

Que dius?

Ru. Piedad! yo...

Pe.

(llensantlo a terra.)

Traidor!

Ru.

Perdon!

(Apareix Huch per la esquerra,

tot espaventat y correns va a detu-

rar al compte.)

Escena 18.

Rufo, Pere, Huch.

Hu. Mossen Pere!... E... innocent!

Pe.

(sorprei.)

Pe. Que! Ignocent? A' estā segü?

Hu. No es culpable!

Pe. No? Donchs tu

sabs lo nom del delinquent...

(Huch baixa' l cap sense sobre

que fer ni dir.)

Ru. Yo... non... soy...

Pe.

(a' Huch.)

Digas!

Huch.

Senyor!...

Pe. Tu ho sabs!...

Hu.

(per endevinar lo que para.)

Que... sabeu?...

Pe.

Ay, Huch!

Capità!...

Hu.

(Torn malestruch!)

Pe. fins tu m'enganyas, traydor!

265

(Agafantlo per un braç ab rabia,

Huch cau agenollat, desesperat y ta-

nantre los ulls ab las mans perquè

no 'l vejan plorar.)

Huch!

Hu. (Si ho dich!... no!... no!...)

Pe.

Tan vell

com ets! de tu qui ho creuria!

(apareix en Nafel al fons ab la

laud a la esquena y la ci clavina de-

munt lo braç esquerra disposat a

marrar.) del castell. Al veure els

personatges que hi ha en escena y

la posició d'ells, queda sorpres.)

Escena 19.

Pere, Rufo, Huch y Rafel.

Raf Senyor...

Pe.

(girantse.)

Que?... que vols?..

Raf

Volria

anarmen d'aquet castell.

(sorpreia de tots: Huch s'aixeca al
sentirho. En Pere s'acosta després

a en Rafel y li diu.)

Pe. Vols anarten? Enrahona.

Digas... Perque vols fogir?..

Raf Jo... no...

(espantat.)

Pe.

Digas!

266

Raf

(ab dolor.)

No ho puch dir!

(Mossen Pere queda parat mirantel.)

Ru. (Que es esto?)

Hu.

(Pobre madona!)

Pe. No ho pots dir!... Que sabs?

(à Rafel.) agafantlo ab rabia per
un braç.)

Raf

(sense entendre res.)

Jo... res...

Pe. Me'enganyas!...

(desesperat. S'el mira à tots

tre y esclama.)

Poder de Deu!

Huch! Rufo!... Tots m'enganyeu!

Deslleals!... Traydors tots tres!

(tots tres quedan mud. En Pere

vigent que no responen, ucla-

ma desceperat y posant mà al

puny de la daga.)

Oh! Malhaja aquell que posa
je en vassalls!

(Voyent l'actitut del compte, tots

menos Huch reculan espantats

exclamant.)

Bu.

(Ah!)

Raf

(Deu!)

Hu.

(al compte.)

Pe'l cel!

(Apareix en Ramon per la porta de

la esquerra y queda parat al var-

rer l'actitut del senyor.)

Escena 2o.

Pere, Nujo, Rafel, Huch, Ramon.

Ram. Senyor...

Pe.

(girantse.)

Ah! Tu m'ets fidel!

~~ojo~~

Ram. (Tu'es això!)

(reula com espantat, Moiren

Pere l'agafa per la ma.)

Pe.

Ho... May ja'nosa

qui es lleal. De cap a peu

(Ensenyantli a en Huch, Nujo y a

Rafel que estan a la dreta.)

contemplals... mira sas caras!

Tots son traydors!... Son uns baxes!

Me'han trahit com a jueus!

Ram. Ells!...

(confos.)

Pe. Tots!

Hu. (No puch sofrir mes!...)

(Pere's decanta d'en Ramon un
poch y dona una mirada a'n'al
paper.)

Pe. (Fogir!...)

Ram. (Oh! Deu! mon paper!...)

Pe. (Fogir!... Ab qui?... Qui pot ser...)

(s'acosta a n'en Ramon com per
dirli alguna cosa y ell recula mitj
espantat no podent disimular sa
turbació.)

Ramon!

268

Ram. Jo...

Pe. (mirantlo de fit a fit.)

Que?

Ram. No se' res...

Pe. Tu 't torbas...

Ram. (Jorn malestruch!)

Pe. Tu ho sabs!...

Ram. Jo...

(Mooren Pere llenca una mirada

a son entorn, se 'le mira a tots y ex-

clama enmogut.)

Pe. Tots ho sabeu!...

(mirant lo paper.)

(Deshonrat!...) Perque calieu?

~~Ram.~~ Tu ho sabs... digas...

(En Ramon confos, fora de si, y

ab por que en Huch ho diga tot,

s'acosta un poch vers, frenetic, dient:

"Capità!" com per recordarli que farà

matar la madona si diu veu.)

Ram.

Capità!

(en Pere se gira mirantse de fit a

fit.)

Pe. Qui?

(Huch li pega una mirada rabiosa

proant mà a l'espaia.)

Hu.

Ramon!...

Pe.

Es ell?

(Paura.)

(En Pere mira a Ramon, després

com interrogant, mira als altres. En

Nufo ho compren tot y darà senyals
de així volent parlar, lo que no
fa al veurer que'l senyor després de
mirar lo paper y de pensar una
estona, diu.)

(a Namon.)

Tu?... No!

No sab d'escriurer...

(dirigintse als altres, Nufo diu, adre-
tantantse un poch.)

Ru.

Si: yo
le he enseñado: escribe ya.

(Menten Pere queda eglayat, mirant
a en Namon que està capbais. En
Rafel no enten res. Mentem Pere
mira a Namon, en Nufo s'acosta)

al senyor per mirar la letra

del paper.)

La letra... es suya...

(Mossen Pere decanta depressa el

paper y dona una empenta a

Rufo.)

Pe.

Fuig!

Ru.

(tornant a dar a entendre lo

mateis.)

Si...

Pe. Has escrit aixó?

(a Ramon.)

Ram.

(confos.)

Senyor...

Pe.

(baix a Huch.)

Huch es ell? Es lo traydor?

(Huch per resposta llença aïrat

una mirada a eu Ramon estre-

nyent lo puny de la espasa.)

Huch, te' entès.

(a tot.)

Jortiu d'aquí!

(Tot se'n van pel fondo menos

Ramon a qui 'l senyor ja quedar

ab una senya imperativa.) Eu Pe-

re se'n va' ab elle fins al portal

del fondo y cuant veu que son lluny

se gira y embuteix a Ramon

ayrat.)

Escena 21.

Pere, Ramon.

Ra. (Sort infernal, que mes vols?)

Pe
Pau

(enveintlo.)

Y ets tu! La rabia m'ofega!

Respon! Y fes que no ho crega,
ans que 't cruixi y fassa pols!

Ra. Senyor...

Pe.

(agafantlo per un braç ab ira.)

Tu m'has fet mes mal
que als condemnats Deu no dona!

(posa a la mà per matarlo y s'

atura desesperat al veurer a Gui.

llemona qu'entra que la esquer-

ra ab traje de boda.)

Deus morir!

(Posant mà al puuyal y em-

llemona.)

Ah! Guillemona...

(acostantshi y dissimulant.)

Escena 22.

Pere, Ramon, Guillemona.

Gui. Monsenyor...

(Sort infernal!)

Pe.

Ra. (Deu la envia per ma sort!)

Pe. Es... en Ramon... L'amas?

Gui.

(ab los ulls baixos.)

Si...

Pe. (L'estima!)

(ab rabia.)

Gui.

Amarlo juri

à mon pare ans de ser mort...

(En Pere diu los següents versos

ab dolor reprimist al veurer que lo

que li recorda li priva matar a' eu

Ramon y venjaru.)

Pe. Ell... la vida en un combat
me salvà, y juri en est mon
ferte felissa!... - Ramon,

(à Ramon.)

jo may he sigut ingrát!
Per pò, si l'ama... ton cor...

(à Guillemona, com deitjant que

diga que no.)

Gui. Jo... si...

Pe. Y tu... Ramon també...

Ra. Io...

Pe. No; no ho digas; ja ho se!

Que sia etern vostre amor!

Aqui y en tota altre part
seré... ton pare, donzella.

(Lo agafa per lai mans y diu

lo primer vers seguent fingint

alegria y lo segon estrenyent ab

ira reconcentrados y rient a la

vegada per dissimularho la

ma' d'eu Namon.)

Anau... dit posa parella!

Y a tu, Namon... Deu te guard!

(Se'n van pe'l fondo queda de

seperat mirantels, fins qu'han

eixit fora.)

Poes
~~Petes~~

Escena 23.

Pere.

No 'l puch matar!...

(queda abatut pe'l dolor, de cop,
irritat, desembeyna el punyal
diunt.)

Oh! y es just
que essent la deshonra mia,
puga pe'l mon bescantar
que ho se' y l' he deixat ab vida!
No! no! Que muyra!

(Dona dos pasos vers lo fondo
y s'atura de cop)

Queralt!

Ma Guillemona l'estima!

(ab dolor)

(Los següents versos los diu

tot retorsant lo punyal

ab las duas mans fins

que el fi l'roupi)

Sijo l'mataba! - Això fora
matar per sempre sa ditxa;

esser ingrát a son pare;

no ser caballer seria!

Oh! Malhajas gratitut

que aixins las mans ara ni llijas!

(Llevant los dos braços

del punyal, desesperat)

Mes... Benhajas! Puing matar
la falsa esposa no ni privas!

(Qu'est-ce que désespéré par
la porta de la dreta, fora
de si; aus de arribarhi'
apareix l'Indi a la porta
ab to suplicant.)

Escena 24

- Pere, Indi.

Inde Perdó per ella! D'un vell
ain los predus.

Pe.

De neuçii!

(Indi dessembanya la es,
pasa esclamant.)

Inde Meyra en Ramon!

(to reytor després de mi.

carlo una estona, l'age-
fa per un bras y li diu
ab to amenaassador)

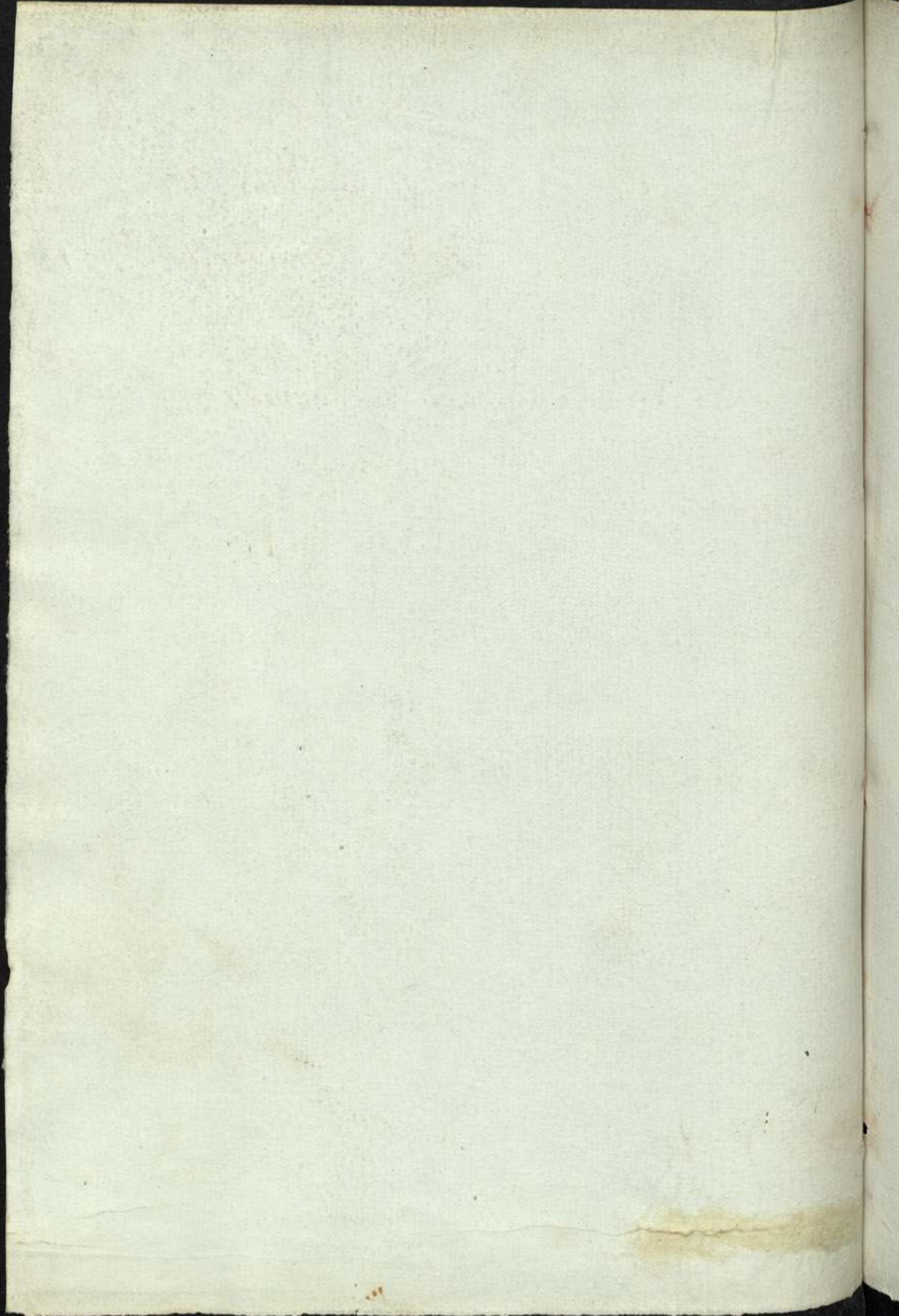
Pe-

Ay! de tu!
Si li tocas ni un cabell!

Pan lo telo.

- Fi del Acte tercer.

Por de youre.

Aete 4.

1884

Por de roure.

Acte 4.

La matèria decoració: co-
mensa a ferse fosch y plo-
biscar: pe'ls finestrats entra
un poder de claror quant
ho marqui l' diatech se
sentirant lluny y mitj per-
duts per la distancia, los
cants dels soldats que fi-

jura que per rahó de la pla-
ja se han allunyat de la pla-
ssa del castell. Al aixecarse lo
teló hi haurá en Rufo dret
devant lo finestral de la es-
querra guaytant de fora: en
Rafel mes aprop de casa al
publich. erenhat de brassos
-cap baix y pensatiu-

Escena 1

Rafel Rufo.

Ra C No comprendi aquest misterí!
Ra C Pues juro por la mas audia
corona de fraire, que

non entiendo lo que pasa!)

Ra Rufo, que piensas de aipò?

Ru Lo que es yo - non pienso nada.

Ra. No dius tu que Mossen Pere
ra dirte traidor?

Ru En alta

voz, é a dona Berenguera
la dijo traydora y falsa!

Ra. Y a mi ni deya que ho sebia

y a ni Mude. traydor li eridaba.

Ru. É a todos juntos llamouos
vites - judios

Ra y bases!

Ru Non comprando -

Ra y lo paper

Ru Non era mio!

(Pausa.)

É porque marchas
del castiello? Que motivos...

Ra. Has amat?

(ab dolor.)

Ru. Una vegada.

Murió mi bien que haya gloria.

Ra. Y haurias tingut coratge
per anar de convidat
a les noces de t'aymada?

Ru. Non! Dios me libre!

Ra. Jo, Nufo,
am na Guillemona!

Ru. La amas?

Ra. Si: y vull fogir per no veurer
lo meu bé en braços d'un altre.

De'n Ramon y la donzella
son anit les esposalles!

Ru. Agora menos lo entiendo!
Con Ramon?

Ra. Si.

Ru. Y te vas?

Ra. Are.

Ru. Meas tan tarde!... Esya de noche
e llueve... Espera mañana...

Ra. No! no! Me'n vaig! Al castell
no vull per anit romandre!

Ru. Vas lejos?

Ra. A Barcelona.

(Nafel queda una estona pensant
diut després.)

Ru. Contigo vengo en compañía:

car facen daño los puños
de D. Pedro et el me espanta,

(Nujo dona una panna per sortir

y s'atura trist y cap baix.)

Ra. Anem. Que tens? Perque ploras?

Ru. Partamos...

(disimulant.)

Ra. Que tens?

Ru. Yo... nada...

Ra. Perque ploras?

Ru. Oh! Tu dejas

aquí, muerta tu esperanza,
è muerta también yo miro

aquí mi ilusión mas cara!

Ra. Com!

Ru. Mei libro! La mi copia!

Facerme inmortal pensaba
e' amigo! De que sirvieron
mis afanes! Noches tantas
pasadas en vela...

- La mi obra atan querida
es ya rota!... e' magullada!

(inmens dolor.)

rota! amigo!... E nada resta
de atanta letra! Noal haya
el dia en que aqui me vine
despreciando la compana
de los fraires mis maestros!
Alla torno otra vegada!

Ra. Al monastir!

Ru. Para siempre:

quiero alla fer vida santa!

pues que allá respetarán
 los libros que Rufo haga.
 Si algun dia ya cansado
 de cantar pompas mundanas
 vuelves los ojos a Dios;
 e con lágrimas amargas
 quieres juir de este mundo
 que al home sancto maltrata,
 ven allá, siempre en mi celda
 trobarás buena compañía;
 allá juntos cantaremos
 al Eterno, trovas sanctas!

Ra. Anem.

Ru. (Adios la mi obra!)

Ra. (Adeu per sempre, esperansa!)

(se dirigeixen tots dos cap al

fondo, ahont apareix Huch

que ls deté.)

Escena 2.

Rufo, Rafael, Huch.

Huc. Hont anau?

Ra. A Barcelona.

Hu. No pot esser!

Ru. (sorprès.)
Què...

Ra. (id.)
Que passa?

Hu. Que mossen Pere m'ha dat
l'ordre de voltar de quaytes
lo castell perque nengu

del castell anit se'n vaja

Ru. E' nadie puede salir?

Hu. Tengui!

Ra. Y nosaltres...

Hu. Vosaltres

al menys per aqueixa nit
al castell heu de romandre.

Ru. Y eso?

Ra. Perque?

Hu. Si tan sols

que monsenyor aixi ho mana.

Ru. (Que misterio! Si la iglesia
ansi los tiene tan grandes!)

Hu. (Y com salvar la madona?)

Ra. (L'haure' de veure d'un altre!)

Ru. Ya sabe el señor que somos

ignocentes?

Ra. Tal vegada
creu mossen Pere que yo
so criminos y culpable?

Ru. Faldad, Hugo.

Ra. Parleu, Hueh.

Hu. No si res.

(amohinat.)

Ru. Non sabeis nada?

Hu. No se res...: deixaume esta! ^W

~~Ru. Pues yo sospecho...~~

~~Hu. Que? Parla:~~

~~mes abans mira'l que dius
puig segons quinas paraulas
ixquen de ta boca...~~

~~Ra.~~

~~(asprantat.)~~

Que?

Ru.

(id.)

Que me faran?

(Huch agafa a Rufo per un
brau y acostantlo al finestral de
la dreta y fentlo guaytar per
fora, diu.)

Hu.

Nina: guayta,

Seus allo?

Ru.

(horror.)

La forca!

Hu.

Si!

Hi penjaran si no callas.

Ra.

Que! volen matarnos, Huch?

Ma.

Meatarme a mi, que desgracia!

Ra.

So innocent!

~~San Ru.~~

~~E yo tambien.~~

~~Di~~

~~Hu.~~

~~Deixaume d'una vegada!~~

~~Lu~~

~~Na.~~

~~Que passa en aquest castell!~~

~~No~~

~~Bu.~~

~~Morir! San Rufo me valga!~~

(Nafel se'n va pel fondo, Rufo

per la porta esquerra, Huch

queda sol y pensatiu.)

Escena 3.

Huch.

Y matará la madona
deixant viure l'escuder?
Proera de bandoler
fóra 'l matar una dona!
Moossen Pere es cavaller,

ell es noble y té bon cor...

y farà cas de mon plor

y mos prechs ; n'estich segur...

(Momon Pere apareix per la

porta de la dreta.)

Pe. Huch, has guarnit ja lo mur
de bons quaytes?

Hu.

Si senyor.

Escena 4.

Pere, Huch.

(Momon Pere s'asseu a una cadira

sens dir res mes. Huch queda a la

esquerra cap baix e immovil. Se

senten lluny alegres cantis y crits

d'alegria. Momen Pere alia

(el cap y diu a Huch.)

Pe. No sents, Huch? Ves... divertexte.

balla... y riu, ja que tots riuen...

(Huch fa ademan de parlar y lo

senyor lo interrompiv.)

Ves... surt, ~~y de m'eliga res!~~ desitjo estar sol.

(Huch se'n va apoch apoch y de

mala gana pel fondo.)

Mees val! No s'esperti l'ira

que com serpent verinosa

dins mon cor fa un jorn hi niva!

L'oblit tal volta...

(Jurios.)

Y es home

qui un punt la seua honra oblida!

Donar al oblit l'ofensa

que m'ha fet? És impossible!

Que la perdoni, qu'oblidi...

Jo oblidar!... no! no! si's viva,

si no t'he morta, es perquè

te solament una vida,

y matarla una vegada

és massa poch! Jo volria

devant ella ans de matarla

trosetjar cuant ella estima!

Volria mata' 'n Ramon

devant ella!... ferlo miques!

y après matarla... a pedrades

penjada pels cabells viva!

Perquè aixís és mes cruel

y mes llarga s'agonia.

Hu. Senyor! Senyor!...

(horror.)

Pe.

Si! Serà

lo càstich llarch y terrible!

No'm diuen en cor de roure?

Siga donchs cert lo que diuen!

Hu.

Senyor!

Pe.

Huch! m'ha deshonrat,

Si'm torna l'honra, que visca.

Mees... no me la pot tornar.

Hu.

(Y la madona? Oh, desditpa!

Si! jo vull salvarla encara

que sia al preu de ma vida!)

(mutis fondo.)

Escena 5.

Pere.

Ab tan malestruga estrella
devades es lo lluytar!

Oh! si! L'ama la donzella
y amantlo no 'l puch matar!
Si pogues esser que irada
l'avorris?... Mes... y com fer
que ella estantne enamorada
puga avorrir l'escuder?

(queda pensant.)

Si sap que ab manyes traydoras
ell l'enganya son amor
donant a un altre, a les hores

cert l'avorrirà son cor.

(Ab alegria salvatge diu "Ho

sabra" corrent cap a la esquerra

mes aturant de cop diu ab ra-

bia.)

Ho sabrà... Mes... sort impia!

Lo pensarhi 'm dona esglay.

Aixís la deshonra mia

sabrà també! No! jamay!

(horror.)

Yra de Deu! Ab quins llazos

lliga 'ls homes la gratitut

que logra aturar dos braços

a qui may hom' han vensut!

O dech deixar ma deshonra

sens castich, o ser ingrát.

Val mes ser ingrát ab honra
o agrahit y deshonrat?

(Penca y luego ab ma al punyal.)

No 's a fe dificultosa
l'elecció. So cavaller!
L'honra avans que tota cosa!

(aturant.)

y... lo deber es darrer?

(Pauca - Desesperat.)

L'honra no pot ser segona!
No! Jamay! Muiyra 'l traïdor!
Oh! morirà.

(Apareix Guillemona per la dreta
ab traje de boda. Ell queda
parat.)

Guillemona!

(Ella l'estima!)

Gui.

Senyor!...

Escena 6.

Pere, Guillemona.

Pe. Donzella... Ja vestimenta
diu... que prest seràs... l'esposa
d'en Ramon...

Gui.

Es veritat;

ho seré d'aquí una estona.

Pe. Si 't diguessen que 'n Ramon...

Gui. Qui?

(enllayada.)

Pe. Si 't diguessen... acostat...

Gui. No m'estima?

Pe. Si fos cas...

(Vaig a dirli ma deshonra!)

Gui. Que?

Pe.

(desesperat.)

Digam que l'aborreixes!

Digau...

Gui.

Jo...

(apareix en Ramon, esquerra, groch

y torbat. Quant mossen Pere l'heu

diu a Guillemona fingint alegria

mudant de to.)

Pe.

No, Guillemona!

no! no! ama'l!

~~Pe.~~

(Ell!)

Pe.

(fingint calma.)

Ramon

no t'allunyis de... ta... esposa.

Ra. Ella...

Pe. Nostres esposalles

son anit,

Gui. L'ascolt absorta!

Escena 7.

Pere, Guillemona, Ramon.

Ra. (Somniyo, o bé estich despert!)

Pe. Jo y ma... no! Si, la... madona
vindrem a la festa: y mentres
lo dit pòs moment s'acosta,
aqui tot sols pler a pler
conversau del amor vostre.
A tu tan sols t'encoman

que sias honrat y noble.

Ra. Jo...

Pe. Si, hu seràs : 't conech !

Ella serà bona esposa.

Criada prop ma muller
be t'è de serho per força !

Que Deu te fassa felissa.

(abraianta y apart per Namon

ab to terrible.)

(Que Deu te quart à tot hora !)

(Al girar se mosen Pere entra pel

finestral la lluentor de un llam-

pech.)

Gui. Ah !

(espantada.)

Pe.

(amoros à Guillemona.)

La lluentor d'un llamprech!

(ap. à Ramon ab to'ayre.)

La tempesta que s'acosta.

Escena 8.

Ramon, Guillemona.

(cuant ha sortit monen Pere es-

clata el tró del llamprech. Ha

Guillemona queda eglayada.

Ramon abatut.)

Gui. (Santa Barbara beneyta!)

Ra. (Terrible presentiment!)

Gui. Ramon...

Ra. Que tens, Guillemona?

Gui. Tench por...

Ra. Y de que?

Gui. No hu... se...

(pausa.)

Ra. (Si hu sap tot perque no'm mata!)

Gui. Ramon, estás trist. Que tens?

No vol acà mossen Pere
armarte anit cavaller?

Ra. Si... no tench res, Guillemona.

Gui. No m'estimas? Te sap greu
enmaridarte? Ramon
digau, que encara hi ets a temps.

(Ramon cap baix no respon.)

(Y mossen Pere 'm demana
que l'avorresca... Y perquè?)
Que passa, Ramon?

(en Ramon no respon. Ella se'l

mira ab por. I'ou lo crit del

guayta que's repeteix pendent.

se lluny. Guillemona va a par.

Carli y ell l'interrompeix.)

Guayta

(de fora.)

Alerta!

Ra. Donzella, no'm digas res...

Deixam tot sol una estona.

Gui. Digam que passa? Que tens?
No'm vols?

Ra. Seré... ton marit.

Gui. Deu te quart! (Pobre Rafel!)

(se'n va pu'l fondo plorant de

amagat.)

Escena 9.

Ramon.

Si sap qu' am a' la madona
 perque no m' ha fet matar?
 Poté 'm vol martiritzar
 casantme ab na Guillemona!
 Hol veurem sempre sofrir
 perque més lo castich duri!
 Més... qui sera' que 'no deturi
 si tots dos volem fogir?
 Fogirem!

(Aluentó de llamprech. Lo tró casi
 no 's sent.)

Llampega y trona!

Nit faresta! La negror
no'ns deturara! L'amor
tot ho vens!

(Apareix la madona per la
dreta. Lo primer moviment es de
sorpresa, despres corra vers ell
empesa per l'amor. Ramon
corra vers ella.)

Be.

Ramon!

Ra.

Madona!

Escena 10.

Ramon, Berenguera.

Be. Vius encara, mon amor?

Ra. Com no, si viu l'amor mia?

recordanden de mossen Pere diu

ab por.)

Be. Ay! Juig!

Ra. Perque?

Be. Si venia

lo Compte!

Ra. No'n tengau por!

Be. Mossen Pere pot venir;
capàs de matarte fora!

Juig Ramon!

Ra. Perque senyora.

Be. Jo no't vull veure morir!

Mon cor t'adora y nengú
pota fer que això no sia:

mon cor y la pensa mia

tostemps estaràn ab tu!

Mees ay! que 's precis que 'l mon
à nostr' amor fassa guerra;
so casada, y à la terra
no puch ser teua, Namon!

Ra. Senyora...

Be. Juig! fes esment
que ell pot venir!...

Ra. Oh! Madona...

Be. Casat ab na Guillemona

y muyra jo solament!

De mon espos tem l'enutg!

Ra. Veniu!

(estirantla per la mà.)

Be. Tem son cor de roure!

Ra. Senyora...

Be.

Deu!

292

(suplicant.)

Ra.

No 'm vull moure.

Be. Per la Verge Santa! Fuig!

P.

(suplicant agenollada.)

Ra. Y après d'haberme jurat

fogir ab mi y estimarme
veniu are à demanarme

que fugia?

Be.

Per pietat!

Ra.

La que ahi 'm juraba amor
que la dixi avuy 'm prega?

Senyora, feu que no crega
qu'heu volgut juga' ab mon cor.

Be.

Fuig! Te'n estare' agrahida
sempre! '7 mataran!

Ra.

Madona!

que'm matin! tan se me'n dona.

Sens vos, qu'he de fer la vida?

~~Be. Per Deu! Moriràs, Ramon!~~

~~y encara 'ns podem salvar!~~

~~Ra. Ans de jogar! d'oblidar!~~

~~que's perda, que's jonga'l mon!~~

~~Be. Ramon!...~~

~~Ra. Alsauvos: no humili
mon front per res: no tenc
po. Jo us amo! y vulgareu o
no vull salvarvos del perill!~~

~~(va a aliarla y ella aixecante es-~~

~~parverada, dice sorpresa.)~~

~~Be. Que vols fer?~~

~~Ra. Treure us de fora~~

d'aquest castell ab mos brassos
y estrenye y no rompre 'ls llasos
de nostr' amor!

Be.

Mes...

Ra.

Senyora,

fogim!

Be.

Fuig!

Ra.

Sol no. ^{ab} ~~sens~~ vos

de tot mon cor s'aconorta.

Ans que d'un altre, 'us vull morta:

fogim, o morim tots dos!

Anem! Que 'us jur per ma vida,

que al dirho mon cor no s'erra;

tench per aixó bras de ferra,

cor gran y pensa atrevida!

terres hi ha per conquestar;

tench espasa: anem tots dos.

Digne 'm vull fer de que vos
m'hajau volgut tant amar,
conquestant per vostre amor
molts mes realmes, senyora,
que no ha pres a la gent mora
en Jaume 'l Conqueridor!...

Veniu: y si del castell
al exir, pobre vassall
vos doni l'unic abrigall
de ma capa de burell,
demà, rich, en terra estranya
un palau vos donaré
mes bell y gran que 'l que té
l'Emperetriu d'Alemanya.

Be. No 'm deixaria?

Ra.

Y duptar

poreu de mi, l' amor mia?

Jo deixarvos! quant volria

per no habervos de dexar

viure tostemps sens recel

de la mort; jamay morir!

per mes que m' hagueis d' obrir

la mort las portas del cel?

Be. Juras ab amor tan gran

amarme per sempre?

Ra.

Ho jura

mon cor! La nostra ventura

los àngels envejaràn!

Be. Ah! crech que vénan!

(ab no escoltant.)

Ra.

Madona

es lo guayta que vigila...

Be. Senyora?

(escoltant.)

Ra. La nit està tranquila...

(tro lluny.)

Ba. No, no! Senyora? Llamega y trona!

Ra. Fogim!

Be. De guaytas voltat
està lo mur!...

Ra. Res importa!
L'amor trobarà una porta
per darnos la llibertat.

Anem!

Be. Cometre tal crim!

Ra. Senyora!

(desesperat suplicant.)

Be. La nit faresta
m'espanta! Sens la tempesta?
Fuig per Deu!

Ra. Per Deu fogim!
Morireu!...

(espantada ab eixa idea e de.

(ideia.)

Be. Fogim! Espera...

(dubtant.)

hont irem?

Ra. (desesperat.)

Pe'l Deu etern!

Si cal, irem al infern
per fogir de mossen Pere!

Canv. No'ns poran veurer fogir,
la nit es negra, ara es hora...

Be. Anem!

(Decidida se'n va' ab en Ramon

per la esquerra y se sent per la dreta

a' Huch que crida cada vegada

mes prop.)

Huch. Senyora!

Be.

(esglayada.)

Ah!

Hu.

Senyora!...

Ra. Que's?

(bair.)

Be.

Vesten! No puch venir.

Huch. Madona!

Be.

Fuig de la mort.

Ra. Senyora, vendreu ab mi?

Be. Si te'n vas...

Ra. Vendreu?

Be. Fuiig! Si!...

Hu. Madona!

Be. Fuiig!

Ra. Oh! Dissort!

(En Ramon se'n va' esquerra, rabisi. Be-

renquera mirant com s'allunya y

dientli ab veu no molt alta y mi-

rant recelosa per la dreta y fondo.)

Escena II.

Berenguera.

Fuiig! No vengas!... no... no puch...

Adieu! Eh!...

(escoltant y respondentli.)

Vendré, Finch por!

Ia's lluny!... Volta 'l corredor...

Tota sola!

(apareix Huch trist y cansat.)

Hu.

Senyora!

Be.

Huch!

Escena 12.

Berenguera, Huch.

Hu. Comptesa!

Be.

Que vols? Que passa?

Hu.

Fogiu! Dexau lo castell!

Be.

Perque? Digas...

Hu.

Oh! Senyora!

Si no fogiu, morireu!

Be. Morir!

Hu. Si.

Be. Verge Maria!

Hu. Fogiu senyora tan prest
com pugau! puig mossen Pere
vol matarvos.

Be. Deu del cel!

Hu. Anem... mes les atalayas
enrevoltan lo castell!

(desesperat.)

Parlau ab ell... demanau-li...

Be. Si, digas; dom un concell...

Hu. Ab una excusa tal volta...

(romiant.)

Be. Excusa?

Hu. Si... Lu'heu promés

alguna cosa... y que hu crega...

Si haguesseu promei a Deu...

Be. Qui? ... Digas!

Hu. Fogir!

Be. Del setgle?

Hu. Fervos monja... el jorn mateix
qu'ell tornas...

Be. (esperansa.)

Hy Si, si! Mes pensas
qu'ell ho crega?

Hu. Y perque no?

Ell es noble y cavaller
y ofegara la seua ira

cuan senta parlar de Deu!

Be. Tant de bo!

Hu. (mirant pel fondo.)

~~Hu. Me'n vaig, senyora.~~

~~Be. No'm deixis... tench por...~~

~~Hu. Mees ell
es ben aprop...~~

~~Be. No t'allunyis~~

~~Hu. Prop a la guayta estare.~~

Be. Si'm vol matar...

Hu. Ans que a vos
a mi'm matara primer!

(m^p. porta fondo part esquerra)

Escena 13.

Nerenguera.

Culpable so' y lo jutge
tENCH ara aprop!

s'acosta irat! Se'm gela
la sang del cor!

Tota sola! Y si'm mata!

Ho, no! La mort,

m'espanta! Ho'l vull veurer.

Ah! mon espos!

(Vol fogir y al girarse s toja ab

monen Pere que apareix pel fondo.

Al veurel abaixa 'li ulls y dice

humil "mon espos."

Escena II.

Berenguera, Pere.

Be. Senyor!...

Pe.

(ironia.)

Que sou criminal

299

senyora, a la fi 'hu comprés.

Ta us doblegau sota 'l pes

de vostre crim infernal!

N'estaban meravellats

mos ulls, y no se senyora

com heu aguantat un' hora

lo jex de vostres pecats.'

Be. Oh! Pietat!... sou cavaller...

vullaume escoltar, senyor...

Pe. Traydora!

Be.

Jeume ~~el~~ ^{el plaer} ~~favor~~!

~~La~~ [¿] ~~volta~~ ^{escoltar}

será 'lo darrer

que us deman...

Pe.

Un temps poria

bens y gracias escampar,

mes are que us puch donar
si m'heu pres. tot cuant tenia?

Be. Per Deu.

Pe. No, no puch.

Be. Es poch!...

Pe. No!

Be. Depau que arrepentida
me'n vaja a' acabar ma vida
al monastir de Bell-lloch!

Pe. Al convent?

(molt sorpres.)

Be. Allà tancada
feré bé si he fet tant mal.

Pe. (dominantbe.)

Sou culpable! Es natural
que cerqueu terra sagrada.

No pogueu com ans obrir
 devant la llum les palpebres
 y anau cercant las tenebres
 del negre y fosch monestir!
 Després d'haver trepitjat
 m'honra abans com lo sol pura,
 volriau estar segura
 dins un lloch per mi sagrat!

De. No...

Pe. Llamps del cel! Voleu fer
 com la serpant qu'afalaga
 per picar, y après s'amaga
 entre 'ls rochs d'algun claper!

De. No!... jo vull arrepentida
 anarhi. clamant perdó!

Pe. No, no hi anau per això!

Be. Si... cert...

Pe. No digau mentida!

Parlau veritat, madona,

pensau que 'steu per morir!...

Be. Oh!

Pe. Vos volriau fogir

del càstich que 'l mon vos dona,

y es debades!

Be. (Oh! Dissort!)

Pe. Morireu!

Be. Ah!

Pe. Y de mort lenta.

Be. Si fou ma vida dolenta

deixaume fer bona mort.

Donaume temps per plorar

senyor, ma culpa passada

dins la cel·la retirada

lluny de tot cuant vaig amar.

Pe. Lluny d'en Ramon...

Be. Si, lluny d'ell!

no l'am! l'avorresch!

Pe. Y això

diriau avuy, si jo

no hagués tornat al castell?

Perque ans de veurem venir

no l'avorriau, senyora!

Perque mentres jo era fora

no anareu al monastir?

Be. Conech ma culpa, senyor:

per pò vull fer vida sancta!

Pe. No's vostre crim qui us espanta,

lo càstich es que us fa por!

Be. Pietat! Mes culpas he vist
y vull a Deu conseqrarme!

Pe. Voleu després d'enganyarme
a mi, enganya a Jesucrist?
Voleu sense temer la ira
de Deu, en sa casa entrar
tan sols per enmetzinar
l'ayre pur que allà s' respira!

Be. Senyor!...

(suplicant.)

Pe. No!

Be. Donchs si algun dia
ses iras... lo cel vos mostre
sols sera per culpa vostre.

Pe. Llamps y trons! per culpa mia!
Y al home que heu tant ofes

donau la culpa, senyora?

De. A la dona... peccadora

plorar son crim no hi permet?

Pe. Senyora! Si d'improvis

Deu are un llamp envies,

Un esguart d'ira! Y caigues

y lo castell destròis.

Si ab força un terratremol
are 'l feis balendrejar,

o bé un volcà al esclatar

ben alt li feis pendre 'l vol,

quedant nosaltres colgats

entre ses ^{runas} ~~ruines~~, sols fóra

per culpa vostra, senyora,

tan sols per vostres pecats!

De. Oh! pietat!

Pe. Per vos jamay!

Be. Per Deu!

Pe. Qu'ell apres la mort
vos perdoni.

Be. Pe'l recort
de nostre amor!

(El jora de si al senti's pro-
fauor el nom del amor ab

rabia diu.)

Pe. Calieu!

Be. Ay!

Pe. Pensau al parlar axi
tornarm' enganyar, senyora!

Be. Pe'l cel!

Pe. Serpent tentadora,
ja massa has jugat ab mi.

(l'agafa pel braç y l'acosta
al sinistral de la dreta per hont
entran la lluentor dels llampers)

Veniu!

Be. Pietat!

Pe. No.

Be. Per Deu!

Pe. Es tot de roure mon cor!
Vey dels llamps a la claror?
(senyalantli de fora.)

Be. La forca!

(decantant los ulls ab horror.)

Pe. Allà morireu!

(Mostra Pere boig de rabia y
sens saber que fa, mira a son
entorn y pora ma al puny)

de la daga, ella al veureu sepa.

sa dreta, se decanta d'ell y crida

esglayada.)

Be. Ah! Huch!

Pe.

(envertint aïrat.)

Y qui pot aquí
mes que jo!

Be.

Perdó!

Pe.

Traydora!

(apareix Huch pel portalet del

fondo esquerra en actitud de im-

plorar pietat, lo senyor al veu-

relti diu senyalantli la porta del

fondo ab to imperatiu.)

Be. Socors!

Pe.

Huch!

(senyalant la porta.)

Hu.

(pregant.)

Senyor!

P.

Defora!

(al sentirho Huch cau ajenollat)

Hu. Mateume! No puch sortir!

(Huch queda ajenolla a l'

esquerra. La madona al finestral

de la dreta esclayada li-

re rabios va a embestir a Huch

se repensa, s'atura y dominant.

se diu a ellor ab veu terrible.)

Escena 15.

Pere, Berenguera, Huch.

Pere - Penseu que allà vos espera
la mort! Si us plau ja pòreu
anar a resar a Deu
per la vegada darrera!

(La madona vol parlar, mei
ell trayentla vers la porta de
la dreta, diu.)

Sortiu! no us puch escoltar!

Huc. (Ah!)

Be. Pietat!

Hu. (Oh, fat cruel!)

Pe. Pòreu fer gracies al cel
que vos donch temps per resar!

(La senyora se'n va per la dreta

la cara entre las mans. Huch

i aïbea al veurer la senyora jo-

va. En Pere després de mirar a
 son entorn y d'estar segur que
 estan sols se llença als braços
 de son capitá, (commogut.)

Escena 16.

Pere, Huch.

Pe. Huch!

Hu. Mon senyor!

Pe. L'esperansa!

L'amor! Tot per mi finá!

Sols m'aconsola 'l pensá
 que tendré bona venjansa!

Jo l'amaba!... Y per la terra
 sempre m seguia sa imatge:

ella m donava coratge!
ella era mon crit de guerra!
Per ella volgui ser home!
per ella alsa sa senyera
y feu guerra mossen Pera
contre los fills de Mahoma!
L'amava! y de mon amor
sens fer cas, ab un ultratge
ha deshonorat mon llinatge
y ha trosejat lo meu cor!

Oh! morirà! y tot lo mon
no jora prou a salvarla!

Hu. Senyor, y poreu matarla
deixant viu a n'en Ramon?

Pe. Matarlo!... no! Ton parlar
lleyal, Huch, en va m'anima:

na Guillemona l'estima!

L'estima y no'l puch matar!

Hu. Mes ella...

Pe. Y a ton senyor
vols per ella intercedir?

Hu. Senyor... dins lo monestir...

Pe. No hi pot anar!

Hu.

(ab to grave.)

R Servidor

sō d'en Queralt: sa deshonra
plora en Huch, ay! tan com ell:
mes si anit dins lo castell
la matau, a la vostre honra
fareu mes mal que no ha fet
ab son... amor, la madona!

Pe. Com?

(sorpres.)

Hu. És un vell qu'entracona:
crech parlar com a discret.
Ella us ha ofès, mes si en lloch
de ferla en publich matar,
anit la deixau marxar
al nonestir de Bell-lloch,
llessareu cuant ha passat
del oblit al fons abim,
y aixis quedara lo crim
per tot lo mon ignorat.

Pe. Moessijo hu sé, que m'importa
que 'l setgle la cregui honrada?

(Durant la estona que Huich recita

'ls següents versos, Pere va escoltant

y meditant fins que a la fi com si

li acudís una idea espunta una

rialla en sa boca,

Hu. Demà al veurerla penjada
 del castell devant la porta,
 "Deshonrat està 'l senyor!"
 dirà 'l guayta endevinan
 lo crim, y tots fugiran
 d'un cavaller sens honor.
 De aquest castell lo mal fat
 prest, ben prest sabrà tothom:
 y quant ~~sentra~~^{sentir} vostre nom
 tothom dirà: "deshonrat!"
 Avisat per semblants novas
 de llarch passará 'l romeu,
 lo jotglar de dolsa veu
 may vendrà aquí a cantar troves:

los cavallers ab meynada
aqui alberch no cercaràn
y d'est castell fogiran
com d'una vila empestada!
Lo monestir pot tapar
la deshonra que ploreu.

y--

Pe.

Calla!.. (Poder de Deu!

Oh! si! si!) Se'n pot anar.

Hu.

Pot partir?

(sorpres.)

Pe.

Si: sens tardansa!

Hu.

Deu vos ho pach!

(boig d'alegria) Huich se'n va

pel fondo. - Pere tot pensatiu)

Escena 17.

Pere.

Concell sabi
 m'ha dat! Secret fou l'agravi
 també hu serà la venjança!
 De mon castell per la porta
 viva la veuran eixir...
 mes per la del monestir
 hi entrará no viva, morta!
 Del monestir sota 'l vel
 tot cuant passa y ha passat
 ha de quedar soterrat
 per sempre!

(se gira y mirant pel fondo esquerra)

crida ab veu baixa.)

Rufo !... Rafael !...

(Apareix primer Rufo per la en-

querra, després Rufo per lo fondo.

Mossen Pere los agafa a cada un

pel braç ell al mitj y los acostava

lo prosceni. Tant en Rufo com en

Rafael no saben a que ve tot allò y

se l'miran ab por creyent que vol

matarlos.)

Escena 18.

Pere, Rufo, Rafael.

Pe.

(a Rufo.)

Vina... acostat... acosteu-se.

Ru.

(ab por.)

Señor...

Pe.

(à Rafel.)

Avina, escoltau...

Ra. Jo...

(ab por.)

Pe.

Mees que senyor, un pare
he sigut per mos vassalls.
A tu t'hi salvat la vida,

(à Rafel.)

deslliurante dels alarbs.

Ra.

Es cert...

Ru.

Es cierto.

Pe.

Y tu, Rufo,

dins mon castell ja tres anys

que vius, y en tres anys ni un dia
la paga, no t'ha faltat.
~~crech t' hagi faltat lo pa.~~

Ru. Nunca... y muyto agradecido
estoy...

Pe. Ho crechi.

Ru. Es verdad.

Pe. Desde que viviu a l'ombra
de mon pano, us ha faltat
res?

Los 2. No!

Pe. Poreu dir de mi
que us hagi fet algun mal?

Ru. Non.

Ra. Per la Verge Maria
jur que no!

Pe. Si us demanàs
un favor...

Ra. Parlau totduna!

Pe. Volriau fèrmel?

Ru. Fàblad!

(Moissen Pere treu lo punyal de la

beyna deu Rafel se 'l mira y li

dóna dient.)

Pe. Te' punta : es bo ; te', Rufo.

(Se treu lo seu y 'l dona a en Rafel.

Quedan tob dos un a cada cotat

del senyor, punyal ab ma' com

atontats sense darse compte de lo

que passa.)

Tu pren el meu. Escoltau...

Que no sapiga ningú
lo que us dire.

Ra. No u sabran!

Pe. D'aquí una estona, tots tres
de cap a peu embossats
eixirem d'aquet castell...
Tendreu por?

Ru. Yo...

Ra. Gens!

Pe. Y quant

diga, - feriu! - ferireu?

Ra. Tot d'una!

Ru. Sí!...

Pe. Me'ho jurau?

Ru. Por ~~san Rufo!~~
ni nombre!

Ra. Per la Verge!

Per vos moriré si cal!

Pe. A mitja nit a la porta.

(senyalant defora.)

Ra. No hi faltarem!

Pe. Deu vos quart!

(Moissen Pere se'n va per la porteta

del fons costat esquerra. En Rafel

y en Rufó queden muts sense sobre

que vol dir tot alló y mirant lo pu-

nyal que tenen a la ma. abans la vis-

ta a un mateix temps com a de-

manante qu'ei aquell misteri.)

Escena 19.

Rafel, Rufó.

Ru. Rafael!

Ra. Rufo!

(Alsan las espatllas dant a com-

pendrer que no entenen res y tor-

nan a quedar pensatius.)

Ru. (Que misterio!)

Ra. (Qu'es això, Deu eternal!)

(se veu la lluentó d'un llampech

y se sent el tró lluny.)

(Santa Bárbara beneyta!)

Ru. (Que trueno! Jesus me val!)

Ra. Que pensas, Rufo?

Ru. Yo... nada!

Y tu?

Ra. No sé que pensar!

(tornan a quedar peniatiu y apa-

reix Ramon pel fondo. Al veurels

queda parat.)

Escena 20.

Rufo, Rafael, Ramon.

Ram. (Qui son? En Rufo!... En Rafael...
Y tots dos punyal en mà!
Me' esperan a mi tal volta?)

(vol anarsen y de prompti agafa

coratge y s'adelanta)

(Fora por!) - Que Deu vos guard!

Len Rafael y en Rufo, mitj sorpre-

ses s'amagan los punyals.)

Ru. Ah!

(sorpren.)

Raf. Ramon!

(id.)

Ram. Rafael, que passa?

(en Nufo y en Rafael se decan-

tan d'ell.)

Perque de mi us decantau?
Que hi ha, Nufo?

Nu. Non se nada.

Ram. Rafael...

Raf. No porem parlar.

Ram. Mes tu...

Nu. Non puedo decirlo.

Ram. Mes...

Raf. No 'u se!

(Rafael se'n va pel fons y Ramon

se dirigeix al Nufo el qual se'n

và per la esquerra dientli.)

Ru. Dejadme en par!

(Ramon queda pensatiu.)

Escena 21.

Ramon.

Fujan!... Mon cor com anit
may presentí tants de mals!
Si tendran aquells punyals
per clavarlos en mon pit!
Mourir!... ¡Estich despertant

(ab horror.)

d'un llarch somni?... Deu m'ajut!
¡ Si sera cert qu'he viscut

fins ara fantasiant?

Oh! no! jo sent que mon cor

(rient.)

estima ... mes morir!... Si...

mes val morir, ja que així

tot s'oposa a mon amor!

Mon botxi esmola 'l coltell;

na Guillemona m'espera

devant l'altar, y la fera

tempesta cruix lo castell.

(se veu la lluentor de los llampechs

y se gira al finestra.)

Moriré!... lo cor m'ho diu...

Per mi ja estau acabades

(adolorit.)

hermosas nits estrelladas,

314
Jresques aubades d'istiu!

(De repent com si despertés d'un

somni alsa 'l front y esclama ab

coratge.)

Mes... que dich are? Somni?

Ella m'estima! Ha jurat

fugir ab mi!... Oh! mal fat!

troncs y llamps, jo us desafio!

Brameu! qu'us jur per ma vida

que ab ella fogiré, encara

que tot l'infern cara a cara

s'oposarà a ma partida!

(se'n va pe'l fondo y apareix

mouen Pere en aquell moment

per la porteta.)

Escena 22.

Ramon, Pere

Pe. Aturat!

Ra.

(ap. quedant inmovil.)

(Ell!)

Pe.

Se' Ramon

que prop l'altar la donzella
per enmaridarse ab tu

ben enllestida t'espera:

mes no cal que a ser expos

te n'hi vajas tant depressa:

tal volta dema' mateix

lo serho 't faria pena!

Ra. Senyor... (Si ve' per matarme!)

Pe. (No l'estimais la donzella!)

Ra. (Deu m'ajut!

Pe. Na Guillemona
serà anit l'esposa teua!
a son pare ho vaig jurar
y envà jamay vaig prometre.
Mes avans... deus eixa nit
acompanyar la Comptesa,

(moviment d'en Ramon.)

al monestir de Bell-lloch
hont se'n va a viurer per sempre!

Ra. Al monestir?

(disimulant sa turbació.)

Pe. A Bell-lloch.

Ra. (Oh! falsa que aixís me deixà!)

Pe. Així 't sorprend?

Ra.

Jo...

Pe.

(ab ira.)

Y a mi

me sorprèn que això 't sorprendgui!

Ra. Senyor!

(espantat.)

Pe.

L'escuder traydor!

Vulla Deu, que...

(l'interrumpcio la madona que ve
depressa per la porta de la dre.

ta)

Escena 23.

Pere, Ramon, Berenguera.

Ba.

Mossen Pere

gracies! (Ella!)

(vegent a' Namon.)

Na.

(Ella!)

Pe.

(Moon cor

calla, per ara!)

Na.

(Traydora!)

Pe.

In Namon ira, senyora
ab vos.

Be.

Ab ell!

(vingint menyipreu.)

Pe.

~~Six~~

Be.

Senyor

si pogues...

Pe.

Que desitjau
mes de mi? Que mes voleu?
Gra' ab vos, perque fasieu

mes be' l'cami!

Be. Jo!...

Pe. No us plau
per ventura tal companya?

Be. No!

Ra. (Vil!)

Pe. L'amavau ahi...

Be. ~~L'avorresch!~~

Pe. (a'en Ramon.)

Me' enganya a mi;
no estranyis si a tu t'enganya!

Ra. (Oh rabia!)

Be. (Jugint.)

No l'am!... Jo... ja
m'arrepentesch...

Ra. (Oh!)

Be.

Meon marit...

Pe.

Calleu!

(ab ira.)

Yrà' ab vos! (A nit
me venjaré!)

(se'n va.)

Ra.

(Morirà!)

(En Ramon diu la darrera paraula

mirant de regull a la madona. S'

asegura que estan sols y va a ella

desesperat.)

Escena 24.

Ramon, Derenguera.

Ra. Me' abandonau! m'avorriu!

Me'avorriu!

Be. Ramon!

(reculant espantada.)

Ra. Traydora!

Falsa! Ingrata! Aixis, senyora
vostres juraments compliu?

Be. Ramon, deixam per pietat!

Ra. Jurareu amarme!

Be. Si!

Ra. Jurareu fogir ab mi,
senyora, y m'heu enganyat!
D'aqui no he volgut fogir
per salvar, jugant ma vida,
y avuy vil, desagrahida
m deixau pe'l monestir!

Be. Deixam!

Ra. No! May!

Be. Mea dolor

Compren!...

Ra. Es falsa!

Be. Perdona!...

jo... no puch..

Ra. Oh! vos, madona

heu volgut juga' ab mon cor!

Jurareu amor etern

al patge, y cluch d'ulls, aixis
parlantli del paradís

l'enfonsareu al infern!

Be. Namon!

Ra. En dur disfressats

los enganyo tengueren manya!

Lui a un home aixis tan be' enganya

oh! y quant n'haurà enganyats!

Be.

(ab ira y menyspreu.)

¿'avorresch!

(Ramon queda petrificat y es-

clama ab immens dolor.)

Ra.

Ay! Mo'avorriu!

(Y tant que jo l'estimada!)

Be. Ramon...

(com ha penedida de lo qu'ha dit)

Ra.

(trayent lo punyal.)

Cap altre vegada
m'enganyareu!

(l'agafa per un braç y ella

reulla espantada.)

Be.

Oh!

Ra.

Mo'orriu!

Be. Mossen Pere! - Déixam.

(criant.)

Ra. May!

Be. Moriràs!

(forçant per escapar-se.)

Ra. Y vos primer!

Be. Socors! enrera! escuder!...

(Logra escapar-se. Ramon queda inde-

cis y diu corrent a' ella puuyal en má

Ra. Oh! Me 'avorreix!

(Just Guillemona vestida de boda

mentra se sent lo crit a' dins de

la madona y 'l soroll com d'un

cos que cau a' terra.)

Be.

(de fora.)

Ramon!... ay!

Escena 25.
Guillemona.

La madona es qu'he sentit...

(mira per la porta de la dreta

y diu ab horror.)

Es en Ramon qui la mata!

(apareix Ramon ab lo punyal en

sangrentat y Guillemona se'l mira

ab horror.)

Escena 26.

Ramon, Guillemona.

Ra. Es sa sanch! Oh! m'era ingrata!

320
Tot ha entrat dins de son pit!

Gui. (Ell! es ell! y té 'l punyal
plé de sanch!)

Ra. (mirant defora.)

(L'he morta, si!)

Gui. Socors!

(criant.)

Ra. Lui crida!

(girantse irat.)

Gui.

Assessi!

Ra. Calla!

Gui. Traydor! Criminal!

E'avorresch!

Ra.

(enveintla.)

Oh! mort al punt!

Gui. ~~Rafet!~~ Meossen Pere! Huch!

ptelo

(apareix monen Pere pel fon-

do y posantse devant na Gui-

llemona ans que'n Ramon pugos

ferir-la, agafa al escuder llevant

una rialla salvatge.)

Escena 27.

Pere, Ramon, Guillemona.

P. Ja 'arribat l' hora en que puch
posarte las mans demunt!

Ra. Oh!

(En Ramon forreja per escapar deli

brauon de monen Pere que l' alça

al layre y diu acostantse al fons.

tral de la dreta mentre na Gui-

llemona separada, adelaute cap

al publich per la part esquerra

Pe. Rodola al fons abim
y muyra fins ton recort!

Ra. Deixaume!

(Jorjant.)

Pe. Aquexa es la mort
que mereixes per ton crim!

(Mostrant Pere l'aisca ab los dos

braços enlayre y 'l llenca pel fi-

nebral, al mateix moment que l'al-

sa y que 'l llenca, la lluentor d'un

llamprech ilumina la escena. En

Pere quayta cap avall mirant

(com cau.)

Rodola avall!

Ra.

Pietat!

Pe. Avall!

(ab rabia.)

Ra.

Ay!

(na Guillemona al sentir lo gemit
cau ajinollada, exclamant.)

Gui.

Verge Maria!

(Moissen Pere al sentir-la se gira
y creyent qu'encara ella estimava a
n'en Romon, y que habentlo fet me-
rir l'hauria feta infelissa, corre
vers ella ab ansia dient-li.)

Pe. L'estimavas?

Gui.

L'avorria!

Mossen Pere al sentir la
 resposta de Guille euria
 li haguessen tret un peu
 de sobre, respira ab forsa
 y diu estenent lo bras
 cap al finestra.

Pere. Que Deu 'l hagi perdonat.

(- canlo telo ràpit.)

Fi del DRAMA.

